

~~30.056~~ 2000-779

2000 MAREC 31.

A

BÁNYÁSZATI ÉS KOHÁSZATI LAPOK

ILLETŐLEG

AZ „ORSZ. M. BÁNYÁSZATI ÉS KOHÁSZATI EGYES. KÖZLÉSEI“

CZIMŰ MELLÉKLAPNAK

AZ ORSZ. MAGYAR BÁNYÁSZATI ÉS KOHÁSZATI EGYESÜLET

SZEPES-IGLÓN, 1899. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 27-ÉN TARTOTT

NAGYGYŰLÉSE ALKALMÁBÓL KIADOTT

ÜNNEPI SZÁMA.

Törzskönyvi szám
3824

Szerkeszti:

SÓLTZ VILMOS, kir. főbányatanácsos, az egyesület ügyvivő-alelnöke, CSÉTI OTTÓ, kir. főbányatanácsos, SCHELLE RÓBERT, SOBÓ JENŐ, kir. bányatanácsos és SCHENEK GYULA akad. tanár urak, a szerkesztő-bizottság tagjainak közreműködésével

Litschauer Lajos,
kir. főmérnök, az egyesület titkára.

Megjelent 1899. évi szeptember hó 15-én, Selmezbányán.

SELMECZBÁNYA,
NYOMATOTT JOERGES ÁGOST ÖZV. ÉS FIA KÖNYVSAJTÓJÁN.
1899.

Leltári szám: 2000-779

2000 MAREC 31

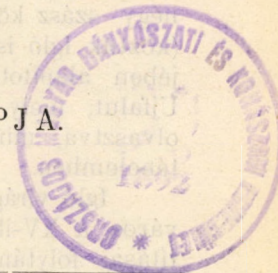
AZ ORSZÁGOS MAGYAR BÁNYÁSZATI ÉS KOHÁSZATI EGYESÜLET KÖZLÉSEI.

A »BÁNYÁSZATI ÉS KOHÁSZATI LAPOK« MELLÉKLAPJA.

SZERKESZTI A VÁLASZTMÁNY KÖZREMŰKÖDÉSE MELLETT

LITSCHAUER LAJOS

KIRÁLYI FŐMÉRNÖK, AZ EGYESÜLET TITKÁRA.

Megjelen minden hó 1-én vagy 15-én.

A »Bányászati és Kohászati Lapok« és az »Orsz. Magyar. Bány. és Koh. Egyesület Közlései« című melléklap együttes előfizetési ára: Egész évre 8 frt, félévre 4 frt.

E lapok az Orsz. Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület tagjainak és előfizetőinek, a tagsági, illetve előfizetési díj fejében illetmény-képpen járnak.

A szétküldésre vonatkozó reklamációk csak egy hónapon belül fogadtnak el.

Az »Egyesület Közlései«-ben megjelent közleményekért írói díj nem jár.

Tartalom: Jelentés az 1899. évi szeptember hó 26-, 27- és 28-án tartott ünnepségekről és az 1899. évi közgyűlésről.

Ott fenn a Kárpátok alján, a »Magas Tátra« árnyékában, van egy minden ízében magyar város! egy város, mely hajdan, mint korona- és bányaváros nevezetes szerepet vívott ki magának hazánk, hazai bányászatunk történetében. E városnak, e reánk, magyar bányászokra és kohászokra felejthetetlen kedves emlékü bányavárosnak:

Szepes-Iglónak

s e város lelkes közönségének köszönhetjük, hogy az »Orsz. Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület«-nek ez idei nagygyűlése oly szépen, oly fényesen sikerült; méltó tehát, hogy folyó évi közgyűlésünk ünnepségeiről beszámoló mai ünnepi számunkban

Szepes-Iglóról,

annak földrajzi fekvéséről és történetéről legalább röviden mi is megemlékezzünk.

Szepes-Igló, vagy mint ők, legújabbán szerzett igen tisztelt barátaink nevezni szeretik:

Igló

ama terrasseszerűen egymás alá helyezkedő medenczék egyikén épült, melyek a Hernád völgye által képeztek. A Hernád-völgyétől csak igen kevéssé válik el a Galiczia felé nyíló Poprád-völgy. A város határa dél felé mélyen belenyúl a szepes-gömöri Érczhegységbe. A Hernád-völgye Magyarországhoz kapcsolta e vidéket, a Poprád-völgye Lengyelország hatalmának nyitott utat feléje. A Lőcse-patak völgye, Igló tájékán nyílik bele a Hernád folyó völgyébe, az érczhegység messze belenyúlik a többi bányavárosok területébe.

A hegységet, mely Iglót körülövezi, határolja, őskori agyagpalák, vörös devonpalák, triaszmez és harmadkori homokkővek alkotják. Geológiai szempontból a Hernád áttörése érdemel különösen megemlést, mely itt, kényelmes medrét elhagyva, a triaszmez padjain tört magának, gigászi munkára, gigászi erőre valló utat.

A hegyeket alkotó kőzetek közül, a lenyomatokban és kővületekben dús homokkővek, a mészkővek, a zöldkővek, a különböző összetételű konglomeratok és a palák említendők fel. Érczekben is gazdagok e gyönyörű vidék hegységei, kár csak az, hogy a bányászás ma csak vas és réz termelésére szorítkozik.

Ha még megjegyezzük, hogy ez érczetvivő hegyeket dús fenýőerdők borítják, a földrajzi tájékozáshoz némi adatokat szolgáltatunk, bár megvalljuk, hogy sokat, többet szeretünk volna ez irányban olvasó közönségünknek nyújtani.

Szerettük volna, ha a szűkre szabott hely meg nem akasztott volna tervezgetésünkben, a földrajzi tájékoztatót bővebben hozni, de különösen igen szerettük volna a geológiai ismertetést behatóbb módon, részletesebben tárgyalni.

A jóakarát mentse a hiányt!

Igló

királyi korona- és bányaváros történetére áttérve, a »Jó Szerencse« nyomán röviden a következő kivonatos adatokkal szolgálhatunk ama keveseknek, kik Münnich Sándor, »Igló királyi korona- és bányaváros« című jeles művét nem ismerik.

A történet-előtti leletek, a réz- és vas-salakhalmok s amaz őskori kereskedelmi út, mely Igló területén elágazott, kétségtelenné teszik, hogy e város területén az őskorban is laktak emberek: kelta, oláh, tót és a népvándorlaskor itt maradt ősgermán népek. Honfoglaló őseink a kereskedelmi út védelmére, itt magyar őrcsapatokat helyeztek el s ekkor több, itt már fennállott község mellett több új község (Kozma és Ság) is keletkezett. Az őrcsapat szabad birtokos nemesekből állott. A tatárjárás pusztításai, melyek a régi, hatalmas őrsereget maroknyi csapatná olvasztották össze, IV. Béla

királyt arra indították, hogy vendéglakókat telepítsen a mai Szepességbe. V. István király az apja által telepített vendégek viszonyait rendezte, új kiváltságok által állásukat megerősíti. Így jött létre ama huszonnégy szász község, melyekből később a huszonnégy (köztük Igló is) szász város fejlődött. Már IV. Béla idejében alapították Szt-László temploma körül Szász-Ujfalut, mely a környék régibb községeit is magába olvasztva, mint Szász-Ujváros és Igló szerepel a történelemben.

Igló virágzása első korát, már mint szabad királyi város, a XV-ik században érte el, de a huszsziták pusztításai folytán ismét pusztulásnak indult. Zsigmond király 1412-ben a szászvárosok közül tizenháromat, köztük Iglót is elzálogosítja s lengyeleknek, kik kormányzásukat staroszták útján gyakorolják. Ez az uralom 360 éven át tartott és nem csoda, hogy Iglót tönkre juttatta annyira, hogy a város, inségében egyszer pecsétjét is elzálogosította.

Csak a Lubomirszky hercegek (staroszták) idejében lendült fel egy időre a város élete, azonban tartós virágzásnak csak 1772-ben indult, mikor Mária Terézia a XIII várost ismét visszacsatolta Magyarországhoz. Ez a XIII város ekkor, három más várossal együtt, külön kormányzót, adminisztrátort kapott kinek székhelye *Igló* volt. Így jött létre a XVI szepesi város provinciája, melyben a régi szász-jog teljesen megszűnt.

A szabadságharc leveretésével a haza alkotmányával együtt a XVI. szepesi város kerületének önállósága is megsemmisült. 1867-ben a kerület visszanyerte önkormányzati jogát, 1876-ban pedig beolvadt Szepesvármegyébe.

*

Ránk bányászokra és kohászokra nézve, ez érdekes adatoknál azonban sokkal érdekesebbek az e kerületi bányászatra és kohászatra s e bányavidék bányászata technikájának fejlődés-történetére vonatkozó alább felsorolandó adattöredékek.

Már a régi határlevelek említenek oly helyeket, hol régen rezeset olvasztottak. A fennmaradt rézsalak alatt, ősrégi vassalak-hányók terülnek el. Igló területén (Leithaus, Knollen) ékkel és kalapáccsal, igen kezdetlegesen vajt tárók láthatók, melyek a fennmaradt nyomok után itélve, a meddőben igen alacsonyak voltak s csak a dúsabb érczközkön tágítottak ki. A fejtés és továbbhajtás tűzrakás útján történt.

*

Igló város bányajoga történetének ismertetését, mert túlterjedelmessé tenné e bevezető sorokat, fájó szívvel bár, de mégis elhagyjuk, s csak röviden jelezük: hogy a *szabad bányapolgárság* hírneves, ma már a történelem lapjaira tarlózó, intézményét, IV. Béla király alkotta meg; hogy II. Endre korában Gölniczbánya lett a szepesi bányászat főhelye; hogy Gölniczbányáról indult ki a rendszeresebb bányamívelés a szomszédos vidékre; hogy a bányapolgárságnak főbb jogaihoz, a bányaugyekben való szabad bíraskodás, az

erdők szabad használat-joga és a szatócsjog* tartoztak; hogy Igló bányászatának fejlődését a fennálló és egymással sokszor ellentétes három jogból eredő zavarok gátolták.

Legnevezetesebb momentum a szepességi bányászat újabb történetének a »felsőmagyarországi bányapolgárságnak« 1748-ban való létrejötte, és az iglói terület bányabirtokosainak 1766-ban e társulatba belépése; a György-hutának, Nagy-Hnileczen, 1829. illetve 1836-ban való felépítése; az 1848—49. évi események és végre a felsőmagyarországi bányapolgárságnak 1898-ban történt feloszlása.

*

A bányapolgárság feloszlott — de fennáll még, még él a bányapolgárság összelleme a bányász-karsszellem, — a kor megújító hatalma által le nem törhető erős törzs, mely a multak emlékein elmélázni, a jövőbe bizalommal, reménységgel, bátorsággal enged tekintenünk.

Igló polgárai! Ti, kiket mi szeretünk s kibről tudjuk, hisz mondtátok s írtátok, s mutattátok, hogy hasonló érzelmekkel vagytok irányunkban, meghallottuk multatok örömeit, bánatait, a miket a sors a multban rátok árasztott; meghallottuk aggodalmaitokat s osztozunk reményeitekben; sirtunk veletek, örültünk veletek, megtudtuk, megismertük törekvéseiteket és

Áldást! Szerencsét!

Jó szerencsét!

kívánunk a jövőhöz! Meglesz, a mit óhajtok! Új kor virrad! A vállalkozás, az erélyes hozzáállás ismét lábra állítja Igló bányászatát és méltóvá teszi ezeréves múltjához! Úgy legyen!

*

Öt éve annak, hogy ott voltunk, hol a *tájék oly szép, hogy szebb nem lehet*, hol *bányász üdvözlésünket* babérkoszorúba fonta *Nagybánya* közönsége.

Azután: »Jártuk a régi dicsőség útait, az erdők szakadékait, a melyekbe beleütközött a vadászó Hunyadiak kürtjének harsogása.«

És ünnepeltük, iparunk ezer évnél is idősebb múltját s ünnepeltük ott, hol az egész nemzet ünnepelt velünk.

S ott voltunk a Rima, Sajó, a Garam mentén zakatoló, tüszkölő vasipartelepek tájékán, ott voltunk Rimaszombaton, hol a sok fáradozásért, szíves fogadtatásért csak azt kérték, csak azt kívánták tőlünk, hogy lássuk, hogy érezzük, hogy Rimaszombat város lakóinak melegen érző szíve s nemesen gondolkozó lelke van, hogy az a rokonszenv melylyel élénkbe siettek, az ezer felé szétágazó magyar kultúra egyik leghatalmasabb tényezőjét illeti.

E hatalmas, mert százazrek sorsát kezében tartó mert anyagi tekintetben milliók felett rendelkező tényezőt üdvözölte tavaly ős »Sopiána« is és »Jó

* E szatócsjog képezte a magyar bányászat legérdekesebb szabadalmát, amennyiben a bányapolgárság látta el a munkásokat étellemmel, kik ezt innen tartoztak beszerezni.

szerencse» kívánással üdvözöltek! Isten hozottal, fogadtak bennünket, kik az ország távoli részeiből kerestük fel a »Mecsek« alját.

Igló

külön emléklappal, s az emléklap homlokán üdvözlő verssel fogadja az ország munkásait!

Jó szerencse-kívánás! Üdvözlésük!

Jó szerencse-kívánás! Köszöntésük!

Halljuk csak!

*

»Jó szerencsét!«

*Mindenható Isten, magyarok Istene,
Mennyire szereted ezt a magyar népet!
Ez a kis magyar föld világozó édene,
Ennek adál minden jót, nemeset, szépet!*

*Rónánk tengerén aranykalász hullám,
Büszke bérczín bájos, zöld erdőkoszoru...
Új élet fakad sok ezer hősi hullán...
Mosolygó derűnek tért enged a boru.*

*Égbetörő hegyláncz külellentől ójja,
Honszerem erőt ad a férfikarnak,
Virányit öntözi négy ezüst folyója,
Minden talpalt föld kincse a magyarnak.*

*Hát még a mi lenn van, mit a föld eltakar,
De ezer munkáskéz sorra felkutatja,
Az hirdeti fennen: mily »boldog a magyar«, —
Mint szereti népét nemzetünknek atyja!*

*Lás szülő kincseit nyíltan osztja széjjel,
Pazar kézzel szórja, mintha nem vón' ára, —
Am a legdrágábbat lopva, titkon éjjel,
Elrejtí legdrágább gyermeke számára.*

*Te is a mi földünk mélyébe rejtetted,
A mi kincseid közt legdrágább volt néked...
Bő aratás, a mely vihartól nem retteg,
Melyet jég el nem ver, aszály el nem éget.*

*Ragyogó opáلكő itt ezer színt játszik,
Ott a barna vas, réz, emitt szén, só terem,
Amott halvány sárga aranyfonál látszik,
Vége beláthatatlan, — áldása szertelen.*

*És a ki leszáll a föld mélyébe érte,
Bányák börtönében tanul szabad lenni,
Lenn gyakran meghajol, míg keze elérte,
Idefenn nem hajtja meg derekát semmi!*

*Ő ad kezeinkbe éles ekevasat,
Villogó kardot, ha ránk támad az ellen,
Attól a föld fagyos rétege meghasad,
Ez megvéd óriás kolosszusok ellen.*

*Ide gyűltek közénk, kik azért fáradnak,
Hogy nekünk e kincset mind előteremtsék.
Mit adjunk nekik, kik mindent nekünk adnak?!...
Mondjuk hát e nemes, munkás, hű fiaknak
Szívünk legmélyéből fakadt »Jó szerencsét!«*

Homonnai R. Márton.

*

Vagy nem üdvözlések-e Szepes-megye, Igló-város kitünőségeinek ez idei közgyűlésünk alkalmából írt emléksorai!

Mi azoknak vesszük, mert szívünkhöz, szakunkhoz szólanak! mert szakunkat dicsőítik, ünneplik!

*

Hazánk jövőjét csak akkor lehet biztosítani, ha iparunkat és kereskedelmünket fejlesztjük. A bányászipar óriási fontossága e cél elérésére általánosan el van ismerve. Kívánom tehát, hogy az ülésező bányászcongressus tárgyalásai eredményesek legyenek.

Münnich Aurél.

*

A felsőmagyarországi bányapolgárság — mely az együttműködésre alapítva, legjobban bizonyította, mit lehet munka és összetartás által teremteni, — megszünt ugyan mint olyan, de belőle fejlődött a jelenleg Szepesmegyében a bányászati és kohászati téren hazafias működő több nagyobb bányavállalat és ugy a régi bányapolgárok, mint az új bányászok és kohászok hazafias szívéllyességgel üdvözlük az ez idén Iglón tanácskozó congressus tisztelt tagjait bányász-köszöntővel: »Jó szerencsét!«

Kelt Iglón, 1899. augusztus hó 26.

Münnich Kálmán.

*

Mióta megyém közérdekeinek ápolásával hivatás-szerűen foglalkozom, arról is meggyőződtem, hogy első sorban a bányászat érdekeinek előmozdítását kell szívemen hordanom.

Gróf Csáky Zeno,
főispán.

*

A mélységben rejlő kincseket felkutatni, az értéktelen tömegekből kifejteni s a köznek javára értékesíthetőkké tenni, ez a bányász feladata. Bár volnánk mentül többen bányászok!

Mattyasovszky Tamás.

*

Vagy nem meleg rokonszenvről, igaz magyar vendégszeretetről tanúskodnak: a pályaház fellobogózott perronja, kijárója, a koszorú-, fenyő- és zászlódiszben pompázó utcasorok, a városi és nemzeti színekkel fellobogózott nyilvános épületek és tornyok? s a sok száz főnyi közönség, mely a pályaháztól berobogó vendégeket mindenütt kalap-lengetéssel, kendő-lobogtatással, éljenzéssel fogadta?

*

De lássuk a dolog sorát!

*

A fogadtatást s elszállásolást külön bizottság rendezte, s nagy buzgalomról és ügyszeretetről tanúskodik, hogy a délutáni gyorsvonat elé Krompachra, az esti személyvonat elé Poprád-Felkára mentek az érkezők elé, hogy a külön borítékba zárt programot, elszállásoló jegyet, ebéd- és béli belépő jegyet az érkezőknek kézbesítsék.

*

Legyen szabad ide az Igló város polgársága, illetve az iglói rendezőség által megállapított az előzőleg kihirdetett programtól némileg eltérő ünnepi programot közbeigatni.

1. Érkezés Iglóra augusztus 26-án d. u. 3 ó. 16 pkor a gyorsvonattal és Ruttká felől este 7 ó. 50 pkor.
2. A vendégek ünnepélyes fogadtatása.
3. Elszállásolás.
4. Este 8 órakor ismerkedés a »Bányász« szálló nagytermében. (Étkezés saját költségen.)
5. Augusztus 27-én d. e. 9 órakor ünnepélyes közgyűlés, a városház nagytermében.
6. Délben 2 órakor közös ebéd Igló-Füreden.
7. Augusztus 28-án reggel 9 óra 35 pkor indulás Krompachra, onnan este 5 óra 56 perczkor vissza Iglóra.
8. Este 8 órakor bál, a »Bányász« szálló nagytermében.
9. Augusztus 29-én reggel 8 óra 50 perczkor indulás a Tátrába a Csorbai tóhoz, vagy a közeli bányatelekhez u. m. Kotterpatakára, Roztokenre, Bindtre, Zsakárfalvára vagy Szomolnokhuttára.

*

Krompachon Igló város képviselőjében *Schivetz Lipót* főjegyző vezetése alatt tizenkét tagú küldöttség fogadta az érkező egyesületi tagokat: Poprád-Felkán kisebb bizottság üdvözölte az érkezőket.

Hogy a fogadó bizottság csak Krompachon jelent meg teljes számmal, teljes ünnepi díszben, okadatolt, mert a délutáni Iglóra érkező gyorsvonat hozta *Dr. Wekerle Sándor* védnök úr Ő Excellenciáját, Igló díszpolgárát, *Gróf Teleki Géza* ő nagyméltóságát, az egyesület elnökét, *Sóltz Vilmos* ügyvivő alelnököt, *Farbaký István* orsz. képviselőt, az egyesület tiszteletbeli tagját, és még sok más tagját az »Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület«-nek.

A mint a vonat Krompachon a feldíszített állomás elé robogott, éljenzés üdvözölte, a szalonkocsi ablakából kitekintő előkelőségeket s *Schivetz Lipót* itt tolmácsolta *Dr. Wekerle Sándor* védnök és *Gróf Teleki Géza* elnök előtt Igló város közönségének első üdvözlését.

Védnök úr ő Nagyméltóságának szívélyes válasza után, tovább robogott, a vendégeket vivő hosszú vonat s pont 3 óra 15 perc volt délután, mikor a vonat Igló város vasuti indulóháza előtt prűszkölve megállott.

A szépen díszített és fellobogózt vasuti indulóház előtt a város közönsége s képviselő testülete élén *Folgens Kornél* polgármester és *Münnich Aurél* orsz. képviselő, az »Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület« szepes-iglói osztálya, *Münnich Kálmán* bányagazgató elnök vezetése mellett fogadta. A polgármesternek az érkező egyesületi tagok által nagy tetszéssel fogadott beszédére *Dr. Wekerle Sándor* védnök úr ő Excellenciája válaszolt.

Mindkét beszédet több ízben lelkes éljenzések, lelkes helyeslések szakították félbe.

Gyorsírói feljegyzések szerint, az üdvözlő beszéd s az arra adott válasz szövegét a következő volt:

*

Mélyen tisztelt Uraim!

Őszinte öröm érzetétől áthatva, sietünk városunk közönségének meleg üdvözlését tolmácsolni, midőn a holnapi ünnepélyes egyesületi közgyűléshez immost városunk területére megérkezni méltóztattak.

Fogadja szívből fakadó tiszteletteljes üdvözlötünket az Országos Magyar bányászati és Kohászati Egyesület nagyméltóságú védnöke, városunk díszpolgára, hazánk szellemi munkásainak szerénységében is fényesen tündöklő vezéresillaga; — fogadja őszinte üdvözlötünket az egyesület nagyméltóságú elnöke és nagyságos alelnöke, kik a vezetésükre bízott országos egyet felvirágzásán hazafias, önzetlen odaadással fáradoznak; — fogadja végül honfiui szívélyes üdvözlötünket az egyesület minden egyes mélyen tisztelt tagja azzal az őszinte kívánsággal, vajha mindannyian itt létük ideje alatt oly igazán jól éreznék magukat, mint a hogy ezt igaz szívből mindnyájuknak kívánjuk.

Isten hozta az Urakat!

Jó szerencsét!

*

Igen tisztelt Uraim!

Engedjék meg, hogy mélyen érzett köszönetünket nyilvánítsam ezért a szíves fogadtatásért.

Örömmel jöttünk mi Igló városába, mint bányászati iparunknak egyik kiváló gócpontjába, nemcsak azért, hogy itt a helyszínén öregbítsük ismereteinket, hanem még inkább azért, hogy itt erősítsük meg azon törekvésünket, azon elhatározásunkat, mely bányászati iparunk érdekeinek képviselőjében és fellendítésében bennünket vezérel. (Tetszés és éljenzés).

A siker reményével kezdhettünk a munkához, mert ez a szíves fogadtatás is azt a biztosítékot rejti magában, hogy Igló város polgáraiban valódi bányapolgárokra, bányásztársainkra találunk.

Fogadják ezért a szíves fogadtatásért ismételtlen hálas köszönetünket. (Zajos éljenzés).

*

A beszéd által keltett lelkesedés csillapultával, az elszállásoló és kocsirendező bizottság tagjai, a nagy számmal rendelkezésre állott fogatokhoz vezette a vendégeket, s bámulatos renddel jártak elé a kocsik, elől két pompás négyes.

Sokan érkeztek s mégis mindenki kocsin mehetett szállására; sokan voltunk s minden podgyász mégis rendesen kézhez jutott.

Az utcákon figyelők állottak, kik az előrobogó kocsik irányát kijelölték, s az érkezőknek szállásaikat megmutatták.

*

A vendégek lakástadói, szíves házigazdái voltak: Széll László (Kossuth L. sor 48.), Scherffel Aladár (Deák F. sor 59.), Klug Nándor (Deák F. sor 81.), Münnich Kálmán (Bányász-u. 6.) Zseitlik István (Kossuth L. sor 108.), Pinder R. (Kossuth L. sor 71.), Stromp József (Deák F. sor 59.), Schmidt József (Rozsnyói-út 9.), Scholtz Vilmosné (Lőcsei út 13.), Concha Gáspár (Kossuth L. sor 83.), Matz Gusztáv (Közép-sor 3.), Haaz Sándor

(Deák F. sor 73.), Sima Antal (Deák F. sor 31.), Antal Samu (Deák F. sor 34.), Fekete Fülöp (Kossuth L. sor 82.), Herrmann Henrik (Kossuth L. sor 86.), Seltenreich Húgó (Deák F. sor 47.), Klug Ottó (Deák F. sor 55.), Barts Gusztáv (Deák F. sor 38.), Ujlaki Jenő (Deák F. sor 57.), Simenszky Sándor (Kossuth L. sor 39.), Schmörcorné (Deák F. sor 70.), Danielisz Lajos (Kossuth L. sor 55.), Marczy Nándor (Iskola-utcza 7.), Széll Húgó (Deák F. sor 71.), dr. Neubauer Lajos (Deák F. sor 80.), Gotthard A. (Deák F. sor 53.), Kertscher Ede (Deák F. sor 25.), Bihar Antal (Deák F. sor 58.), Széll Ödön (Deák F. sor 50.), Launer József (Iskola-u. 17.), Fekete Fülöp (Kossuth L. sor 83.), Langsfeld Géza (Kossuth L. sor 49.), Fabinyi Sándor (Kossuth L. sor 65.), Kravec plébános (Lőcsei u. 8.), Klug Ottó (Deák F. sor 55.), Lázár József (Kossuth L. sor 54.), Vas Dezső (Deák F. sor 33.), Alexy Jakab (Deák F. sor 107.), Kolba Lujza (Deák F. sor 49.), dr. Beerwalszky J. apát-plébános (Deák F. sor 68.), Csetényi Emil (Deák F. sor 49.), Schermann Samu (Kossuth L. sor 42.), Mazalán Pál (Kossuth L. sor 79.), Feigenbaum József (Kossuth L. sor 68.), Münnich Ritter I. (Kossuth L. sor 24.), Pacsányi József (Lőcsei u. 9.), Fábry Lajos (Kossuth L. sor 115.), Kozmund Károly (Deák F. sor 79.), Marek Gábor (Deák F. sor 38.), Huszko Antal (Kossuth L. sor 39.), Kalix Gyula (Kossuth L. sor 86.), Dobó Adolf (Deák F. sor 63.), özv. Bobory Imréné (Kossuth L. sor 61.), Gallov Károly (Kossuth L. sor 76.), Schubert Károly (Kossuth L. sor 33.), Fest Ottó (Deák F. sor 45.), Huszko Nándor (Kossuth L. sor 98.), Marschalkó Józsefné (Deák F. sor 69.), Kellner Károlyné (Kossuth L. sor 73.), Gärtner Kálmán (Kossuth L. sor 50.), Sängér Auguszt (Deák F. sor 61.), Nádas Árpád (Deák F. sor 65.), Korrach Fülöp (Deák F. sor 26.), Schelle János (Deák F. sor 86.), Benigny Gyula (Kossuth L. sor 60.), Seltenreich Húgó (Deák F. sor 47.), Folgens Kornél (Deák F. sor 43.), Soltész Károly (Deák F. sor 14.), Bacsányi József (Lőcsei u. 9.), Hajts János (Kossuth L. sor 59.), Lechnitzky Zsigmond (Kossuth L. sor 8.), Schaffartsik Teréz (Deák F. sor 37.), Danek Berta (Kossuth L. sor 77.), Korner Endre (Deák F. sor 2.), dr. Münnich Aurél (Bányász-utcza 5.), Prandtner Thekla (Iskola-u. 24.), Topscher György (Deák F. sor 67.), Wieszt József (Kossuth L. sor 79.), Trompler János (Iskola-utcza 13.), Kauffmann Imre (Deák F. sor 40.), Lesinszky Emma (Deák F. sor 82.), dr. Walser Gyula (Deák F. sor 41.), Marton Károly (Deák F. sor 25.) és Wesselényi Mátyás (Deák F. sor 22.).

Köszönet a szíves látásért! a szíves fogadtatásért!

*

Este $\frac{1}{2}$ 6 órakor *Münnich Aurél* országgyűlési képviselő és neje, iglói nyaralójukban ebédre látták Dr. Wekerle Sándor b. t. tanácsost, Teleki Géza grófot, Igló város és az egyesület több tagját, többek között Folgens Kornél polgármestert, Münnich Kálmán bányagazgatót és kedves nejét, Farbaky István és Dr. Amon Ede országgyűlési képviselőket, Tirscher József bányatanácsost, stb. stb. Az ebédnek a házi gazda és háziasszony előzőeken szíves fellépése, az ünnepi emelt

hangulat mellett, családias jelleget adott s csak emelték a hangulatot a háziúr Münnich Aurél képviselő, Dr. Wekerle Sándor védnök, Teleki Géza gróf elnök, Soltz Vilmos főbányatanácsos sikerült felszólalásai.

*

Kilenczkor este a »Bányász-szálló« igen szépen felszított ünnepi terme zsufolásig meg volt telve ünneplő, ismerkedő közönséggel, közel négyszázan voltak itt együtt, idegenek és honosak, hogy bor-, sör- és jó étel mellett az út fáradalmait kipihenjék; rég látott társaikkal az elmúlt szép idők fölött elcsevegjenek; új ismerőseikkel baráti poharat koczintsanak.

Egyszerre felzendült a »Rákóczy induló« lelkesítő zenéje és lelkes éljenekkel üdvözölve beléptek Dr. Wekerle Sándor és Teleki Géza gróf ő Nagyméltóságai, Farbaky István, Münnich Aurél, Dr. Amon Ede orsz. képviselőktől, Münnich Kálmán bányagazgató, Folgens Kornél polgármester, az egyesület ügyvivő alelnöke Soltz Vilmos főbányatanácsos, Schelle Róbert és Tirscher József bányatanácsosok által kísérvé.

A többszörös patkó alakjában felállított asztalok díszhelyeit a magas vendégek és előkelő kíséretük foglalták el, s csakhamar megindult az ismerkedő estélyeken még eddig nem tapasztalt jó hangulat és magyáros kedélyesség kifolyásaképp a tóztok hosszú sora.

Itt is, mint az egész ünnepek hosszú során végig, *Folgens Kornél* polgármester, és *Münnich Kálmán* bányagazgató voltak az üdvözlő, a fogadó szónokok. A polgármester s az ünnepek főfőrendezője *Münnich Kálmán* bányagazgató felszólalásai után *Teleki Géza gróf* elnök, *Münnich Aurél* orsz. képviselő, majd *Dr. Wekerle Sándor* Igló város díszpolgára, utánna *Soltz Vilmos* főbányatanácsos, utánna nyomban *Münnich Kálmán* és *Münnich Aurél* s végre ismét *Münnich Aurél* szólaltak fel.

Ismerkedő estélyeinken soha sem hallottunk ennyi, ily talpraesett tóztokat, — legyen szabad ezeket azok számára, kik a köteleesség lánczai által lebilincselve velünk nem lehetnek — közölni.

Mint mondtuk, először *Folgens Kornél polgármester* emelt szót. Beszéde a következő:

Mélyen t. asztaltársaság! Nem mindennapi, sőt mondhatnám: rendkívüli ünnepélyes alkalom, rendkívüli esemény az, midőn egy vidéki városban az ország külfönte vidékeiről oly nagyszámú országos tekintély gyűl össze, hogy itt kölcsönösen eszmét cseréljen és kölcsönösen tanácskozzék szakja felett. Ha pedig ezen szakfoglalatosság, amelynek ezen szakférfiak művelői, az illető városnak speciális jellegét régi privilegiumon alapuló attributumát kölcsönzi, akkor az illető város közönségére nézve kettős öröm, kettős ünnepély az, ha ily országoshírű tekintélyeket vendégeiként tisztelhet (Úgy van!)

Ez a körülmény állott be most Igló kir. korona- és bányavárosra nézve, midőn az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület közgyűlésre gyűlt itt össze; s ez indít engem arra, hogy habár rövid idő előtt volt szerencsém az urakat a vasútnál üdvözölni

itt a fehér asztalnál megismételjem és poharat emeljek ezen rendkívül fontosságú országos egyesületre, különösen annak vezetőségére: *dr. Wekerle Sándor* egyesületi védnök úrra, (hosszantartó lelkes éljenzés) s *gróf Teleki Géza* egyesületi elnök úrra (zajos éljenzés) és az egyesület ügyvivő elnökére, *Sóltz Vilmos* úrra (zajos éljenzés).

Kivánom, hogy az egyesület érdekében kifejtett önzetlen odaadással végzett munkásságuk oly sikerrel járjon, hogy ne csak az egyesület minden tagja köszönettel, hálás elismeréssel adózzék nekik, hanem önmaguk is örömet leljenek az elért sikerben. Isten tartsa az urakat! (Hosszantartó, zajos éljenzés).

Utánna az »Orsz. Magy. Bány. és Koh. Egyesület« Szepes-vidéki Osztályának elnöke, *Münnich Kálmán bányagazgató* állott fel, hogy a fiókosztály nevében üdvözölje az anyaegyesületet.

Tisztelt uraim! T. polgármesterünk ékes szavakkal üdvözölte igen szeretett t. vendégeinket Igló város nevében, azon város nevében, amely — ha visszatekinünk a történelemben — évszázadok óta a bányászattal foglalkozik. Ezen város volt központja a felsőmagyarországi bányászatnak; itt volt székhelye a bányapolgárságnak, azon intézménynek, amely éppen azt mutatta, hogy összetartással, testvéries együttműködéssel mennyire lehet egy ügyet vinni.

Ezen bányapolgárság ma — sajnos — megszűnt; nem önhibájából, de az időviszonyoknál fogva. Vannak azonban utódai. A bányászat a Szepességben még ma is oly szerepre van hívatva, amilyent a multban játszott.

Igló városa — amint az igen t. polgármester úr is hangsúlyozta — örül annak, hogy ezen díszes egyesületet, amely komoly működésével hívatva van éppen a bányászat ügyét előbbre vinni, itt üdvözölheti.

Engedjék meg, hogy az ő igen szép szavai után én, mint mérnök-ember, tehát mint a munka embere aki nem vagyok úgy hívatva szép szavakkal tolmácsolni érzelmeimet, mint az itt nem régen létesült szakosztály elnöke, szintén üdvözölhessem a központi egyesületet, örömmel adva kifejezést a felett, hogy az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület méltónak találta, hogy itt, ezen felső vidéken tartsa meg kongresszusát és több igen fontos ügyet éppen városunkban tárgyaljon le.

Engedjék meg, t. uraim, hogy követve a t. polgármester urat, poharamat egyesületünk igen t. vezetőire emeljem. (Zajos éljenzés.) Tudjuk, hogy úgyszólván nekik köszönhetjük, hogy egyesületünk a mai polczra emelkedett, vagyis hogy elérte azt, amit céljául kitűzött. Tudjuk, hogy szeretett védnökünk mindig szívében hordta egyesületünk ügyeit (Lelkes éljenzés); de tudjuk azt is, hogy igen t. elnökünk az egyesület alapítása óta ott áll annak élén és neki köszönhetjük, hogy ma itt összegyülekeztünk. (Élénk éljenzés.)

Mindkettőjük egészségére emelem poharamat! (Hosszantartó élénk éljenzés.)

A poharak összecsendültek, az éljenzés hosszasan lelkesülten visszahangzott még, midőn *Teleki Géza*

gróf elnök helyéről felemelkedve, szokott nyájas szíves modorával viszonzta az üdvözlő szónokok szép szavait.

Tisztelt uraim! T. barátom azt mondta, hogy nem tud szép szavakkal beszélni. Engedjék meg, hogy ellentmondjak neki: mert mindig szép szó az, ami a szívből jön és a szívhez szól; és tudom, hogy amit mondott, az szívéből jött. (Tetszés.)

Felemlítette azután, hogy ez egyetben a vezetőségnek van nagy érdeme. Nem, nem azé a nagy érdem. Könnyű vezetni ott, ahol olyan erők vannak, mint ebben az egyesületben. Nagyon egyszerű a mi feladatunk, amidőn annyi szakférfiu van ott, aki minket istápol, segít. A mi feladatunk tehát nagyon csekély és könnyű annak megfelelni. Ennélfogva mindazt a dicséretet, amivel bennünket elhalmozott, vissza kell, hogy hárítsam azokra, akik igazán dolgoznak, akik szakértelmükkel oly nagygyá tették az egyesületet, a milyen. Mert ha nem is emlegethetünk fenhéjazóan eredményeket, eredmények vannak. Vannak bizonyos dolgok, amelyek, ha még nem is láttak napvilágot, de a közel jövőben napvilágot fognak látni (Zajos éljenzés) és a melyek — ha nem is mondhatjuk éppen róluk, hogy mi préseltük, — de igen is, ezen egyesületnek nagy munkája volt az, hogy talán hamarabb fognak megjelenni, mint különben megjelentek volna. Ez az egyesület érdeme; nem a vezetőségé, hanem a munkásoké, akik igazán önzetlenül és jelesül dolgoztak. (Éljenzés.)

Üdvözölt azután bennünket t. barátom, a polgármester úr, mint vendégeket. Furcsa, hogy ennek is ellent kell mondanom. Mi itt nem vagyunk vendégek, mi itthon vagyunk. (Zajos tetszés és éljenzés.)

Mi itthon érezzük magunkat; mert ahol minket oly szívesen látnak, ahol a bányászt a régi bányász fogadja, ott a bányász nem idegen, ott a bányász otthon van. (Tetszés.)

És én, mint aki itthon érzem magamat, üdvözlöm a várost, üdvözlöm azokat, akik kegyesek voltak minket ily szívesen fogadni.

Éljen a város és éljen annak vezetősége! (Megmegújuló lelkes éljenzés.)

S megkezdődött a bucsújárás, pohár a kézben, vendég és honos, elnökség és polgárság, régi és új barátok között, s tartott mindaddig, míg mind sürgetőbb »Halljuk«, »Halljuk« kiáltások új szónokra nem figyelmeztették az ismerkedő, kedélyesen barátkozó, víg társaságot.

A következő szónok *Münnich Aurél* orsz. képviselő volt s beszéde nagy lelkesedéssel fogadtatott, mert az egyesület törekvéseit ünnepelte.

Mélyen t. uraim! Engedjék meg, hogy mint az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület legszerényebb tagja, én is néhány szót szóljak a mai igazán nagyon sikerült ismerkedési est alkalmából.

Azt mondják, hogy Magyarország földmívelési ország, hogy a legelső és legfőbb cél az, hogy ezen művelési ágat kultiváljuk, mert hiszen Magyarország első sorban az agrikultur érdekek szolgálatában áll. Ha azonban az utolsó évtizedek fejleményeit tekintem, arra a

meggyőződésre jutok, hogy a földművelési érdekek istápolása mellett Magyarországnak elsőrangú feladata, hogy iparát, kereskedelmét művelje, előbbre hozza, hogy ha jövőben szükség van arra, Magyarországot e tekintetben készületlenül ne találjuk. (Úgy van!) A legutóbbi politikai események bebizonyították és közelebbre hozták azt a meggyőződést, hogy ipar és kereskedelem nélkül Magyarország a jövőben nem virágozhatik és nem fejlődhetik. (Igaz! úgy van!).

Hogy milyen eminens nagy fontossága, milyen óriási befolyása van a bányászatnak az ipar és kereskedelem fejlődésére, azt egészen felesleges fejtegetnem. Csak arra utalok, hogy éppen a bányászat az, amely a földalatti kincseket előhozva, feltárva, Magyarországnak létérdekét és fennállását első sorban képes biztosítani. Áthatva ezen igazságtól, el kell hogy ismerjem azt, hogy minden törekvés, amely Magyarországon oda irányul, hogy a bányászatot emelje, intenzívebbé tegye, nemcsak mindenkor jogosult, hanem szükséges is. Annyival nagyobb öröm kell, hogy eltöltse szívemet, midőn a hazai bányászat annyi kitünőségét üdvözölhetem e helyen.

Én a magam részéről kívánom, hogy az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület magasztos hivatásának színvonalán állva, teljesítse továbbra is nemcsak köteleességét, hanem nemes feladatát is. Poharamat ez egyesület áldásos, eredménydús működésére emelem és kívánom, hogy mostani összejövetele, a holnapi közgyűlés is olyan bölcs, hazánkra nézve oly igazán hasznos határozatokat hozzon, amelyek annak idején alapja és kútforrása legyenek az országgyűlés határozatainak. Kívánom, hogy az Isten áldja meg az egyesületet és határozatai mindenkor a bölcseségtől legyenek áthatva.

Isten éltesse az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület törekvéseit! (Hosszantartó, zajos éljenzés.)

Egyszerre néma csend váltja fel az imént oly zajos, éljenzésekkel vegyes hangzavart!

Az elnöki asztalnál Wekerle védnök állva várja a lelkesedés csillapultát.

A fel-felriadó éljenzés végre egy pillanatra lecsendesül s

Wekerle Sándor a közigazgatási bíróság elnöke, az egyesület védnöke beszél.

Igen tisztelt uraim! (Szűnni nem akaró lelkes éljenzés. Halljuk! Halljuk!) Nagy barátja voltam mindig annak, ha a fehér asztalnál komoly ügyek tárgyalatnak. Mégis bocsássanak meg, ha talán komoly ügyeket nem éppen a komolyságnak legridegebb színezetében tárgyalok itt, a fehér asztalnál. Teszem ezt azért, mert azt hiszem, hogy a komoly ügy is maradandóbb és igazabb emléket hagy maga után, hogy ha bizonyos impressiókkal tudjuk azt körül venni. Ezért bocsássanak meg nekem, ha röviden megemlékszem azokról az impressiókról, amelyek mai utamban támadtak bennem.

Mikor itt a vasút mentén elhaladtam egyes váromladékok mellett, mikor én, az alföldnek fia ide jöt-

tem eme regényes hegyvidékbe, a mai nemzetünk történetének regényesebb részei jutottak önkénytelenül eszembe. Eszembe jutott az a sok szenvedés, amelynek azok a vasút mentén emelkedő váromladékok bizonyítékai; eszembe jutott az a sok regény, amely azokhoz fűződik; eszembe jutottak azok a szomorú, de soha el nem feledhető példák, amelyek a mi történetünkben felmerültek, midőn egyesek hosszú ideig idegen szolgaságban tengődtek és a szolgaságból visszatérve, régi hagyományaik és emlékeik tisztaságában jelentek meg övéik között. És az egyesek történetéből azután eszembe jutott ezeknek a szepesi városoknak regényes története is. Úgy voltak ezek, mint egyes történelmi alakjainknak hites társai. Sokáig idegenben voltak és amikor a hosszú fogságból, az idegen rabságból visszatértek saját tűzhelyükhöz, érzületük egész tisztaságával és melegével tértek vissza. (Élénk tetszés. Úgy van!)

Ez, t. uraim, a mi nemzeti történelmünknek egy nagy regénye. Ezt a regényes, ezt a tiszteletre méltó alakot, ezt az örökre megóvandó példát tisztelem, becsülöm, magasztalom én ma a szepesi városokban és ezek egykori fejében, Igló városában. (Lelkes éljenzés.)

De valamint, mikor a rabságból visszatért házastárs házi tűzhelyénél talált újlag menedéket, újabb kötelességek vártak rá a házi tűzhelynél, újabb igényeket támasztott irányukban a házastárs: engedjék meg, hogy én a szepesi városokhoz, bányászati szempontból azok fejéhez, Igló városához és annak t. polgáraihoz is saját részemről egy kérést intézzek. (Halljuk! Halljuk!)

Kérésem az, hogy a közérdek szempontjából legyenek ők jövőre is hű letéteményesei, hű ápolói azoknak az érdekeknek, a melyeknek képviselőit ők első sorban hivatva vannak: nemcsak a hazafias érdekeknek, hanem azon külön érdekeknek is, melyek a bányászati ipar felvirágoztatása, érdekeinek képviselése tekintetében reájuk várnak. Mert higyjék el t. uraim, hogy habár a nagy dolgok alkotása igen sokszor a körülménytől függ, szerencsés alakulatoknak kell összpontosulniok, hogy nagy dolgokat alkothassunk, de minden nagy dolognak, minden alkotásnak első és alapfeltétele a szilárd elhatározás, a szilárd törekvés és a kitartás. Én bennem erős a meggyőződés, hogy ha ezek a szepesi városok, azoknak igen t. polgárai hivek maradnak multjuk hagyományaihoz s hivek maradnak azon érdekek képviselőit is, a melyek egész multjukhoz fűződnek, akkor magában véve ez az eltökélés is már egyik garanciáját rejti magában a bányászat terén is a sikeres jövő haladásnak. (Élénk helyeslés.)

És azért azt a kérést intézem a város t. polgáraihoz első sorban az én igen t. barátomhoz, *Münnich Aurélhoz*, a kivel a politikai együttműködésnek évek hosszú során át megerősödött kedves emlékei fűznek össze, hogy legyen e város, és legyen ő, mint e város képviselője nemcsak hagyományosa, nemcsak letéteményese, hanem hű képviselője is ezeknek az érdekeknek; legyen ő, akinek tevékenysége és politikai működése terül talán más kerületek kínálkoznának, hű mandatáriusa ennek a kerületnek, a melyet most

képvisel. (Lelkes éljenzés). Legyen ő azon igazság felismerője, hogy ha igaz érdeket maradandóan akar képviselni, ha talán kínálkoznék is rá más alkalom, de igazabb és fontosabb közérdeknek képviselése nincsen számára, mint ennek a városnak és érdekeinek, ezek között a bányászat érdekeinek képviselése. Legyen ő hű letéteményese azoknak a hagyományoknak, melyekre őt ez az összeköttetés, az ő egyéni, az ő családi szempontból tekintve, talán kötelezi is. Legyen ő hű letéteményese és képviselője ezen érdekeknek, és akkor megvagyok győződve, hogy ezen együttműködésnek ezen érdekeknek folytonos melegen tartása nem fog ebben a szűk körben megmaradni, hanem ki fog hatni az egész ország közvéleményére és eredményezni azt, a mit a magyar közgazdaság érdekéből nemcsak kívánunk, hanem mindenáron elősegítenünk kell; az iparnak és főleg a legrégebbi magyar iparnak, a bányászati iparnak felvirágzását és előhaladását. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Engedjék meg ezért t. uraim, hogy ezen alkalmat felhasználva, érte és az ő küldőjéért, Igló városért üritsem poharamat. (Szűnni nem akaró zajos tetszés és éljenzés.)

E nagy tetszéssel fogadott, vendégek és otthon levők által egyaránt élénken megéljenzett szónoklat után *Sóltz Vilmos* főbányatanácsos ügyvivő alelnök a munka emberét, az egyesület munkás emberét, *Münnich Kálmán* bányagazgatót s vele a szepesvidéki osztályt köszönti fel, mondván:

Mélyen t. uraim! Nem mernék szót emelni, mert az országnak egyik legkitűnőbb szónoka után kell beszélnem, de még egy kötelességet kell teljesítenem.

Nemcsak Igló város vendégszerető polgársága tanúsított jó indulatot irányunkban, de van itt még egy factorunk, az egyesület egyik osztálya, a mely a legnagyobb szívességgel, önfeláldozó munkássággal fáradozott a mi fogadtatásunk érdekében, és azért engedjék meg, hogy ezen osztály elnökének és összes tagjainak egészségére emeljem poharamat.

Kötelességemnek tartom ezt azért, mert tudjuk, ha ez az osztály nem lenne itt — bár meg vagyunk győződve, hogy e város polgárai ugy is szívesen látnának bennünket — a reánk váró nehéz feladatok teljesítése tekintetében igen nagy akadályokkal kellene megküzdenuünk. Ezen osztály régi idő óta működik itt a bányászat érdekében. Hogy mennyire szíven fekszik a bányászat ügye, azt most is bizonyítja az a lekötő szívesség és önfeláldozó tevékenység, a melyet fogadtatásunk érdekében kifejtett.

Poharamat Münnich Kálmán ő nagysága és az osztály tagjainak egészségére üritem. (Zajos éljenzés.)

A következő szónok *Münnich Kálmán* bányagazgató, ki a szerénység, ez alaptulajdonsága által vezéreltetve, önmagát az ünneplésből, az ünnepeltetésből kivonandó, munkástársaira, a rendező bizottságra, a rendezőkre egyenként s összesen üriti poharát.

Igen t. asztaltársaság! Az igen t. előttem szólott érdemdús elnök úr szíves volt rólam megemlékezni. Én nem hagyhatom magamon azt a dicséretet, a melylyel engem elhalmozott. Igen jól tudom, hogy midőn ilyen kis szerény városba, mint Igló városba, olyan vendégek jönnek, a kik más nagyobb városokban látták, hogy mily nagy ünneppéggel fogadják őket, talán egy kis elnézéssel lesznek az itteni fogadtatás iránt, ha tekintetbe veszik azt, hogy szerény városunk nem képes annyit nyújtani, mint azok a városok, a hol előbbi gyűléseinket tartottuk.

Jól emlékszem rá, hogy igen t. alelnökünk holnap tartandó congressusunk ügyében hozzám fordult, sorai-ban aláhuzva igen helyesen hangsúlyozta, hogy egyesületünk nevében nem kér egyebet, mint azt, hogy lássuk szívesen vendégeinket. Mert ha követjük azt a példát, a melyet előbbi congressusaink alkalmával láttunk, akkor oda jutunk, hogy nem lesz város, nem lesz szakosztály, mely minket meghívna.

Mi uraim, Igló város részéről azt ajánlottuk fel, amire képesek voltunk. Mi nem túloztunk, nem mentünk túl a határon: és ha ez a kevés, amit felajánlottunk, meglegedésüket nyerte ki, az nem a mi szakosztályunk érdeme és legkevésbé az én érdemem, hanem azoknak érdeme, a kik szívesek voltak Igló város részéről közreműködni. (Élénk éljenzés.)

Azt hiszem megengedik, ha én most itt nem mint Igló város polgára beszélek, hanem mint egyesületi tag s azon urak egészségére emelem poharamat, akik szívesek voltak az egyes bizottságokban segédkezni, (lélkes éljenzés), a kik szíves közreműködésükkel szívesek voltak biztosítani azt, amit elértünk. Eljenek a bizottság tagjai! (Hosszantartó zajos éljenzés.)

S újra felállott *Münnich Aurél* orsz. képviselő, hogy mindnyájunk titkon érzett óhaját teljesítve üdvözölje az egyesület szeretve tisztelt védnökét, a város rajongással tisztelt díszpolgárát. A nagy tetszést aratott tósztt lehetőleg hű reprodukeziója ez:

Mélyen t. uraim! Az ország minden részében tartatnak congressusok és ilyen alkalmkor az ország szívéből, Budapestről, hazánk legjobbjai szoktak megjelenni ezen congressusok ülésein, hogy ott szót emelve hirdessék azt az ígét, a mely hivatva van az országban propagandát csinálni, érzelmeket gerjeszt, eszméket terjeszt.

Mi a jelen alkalmmal hasonló szerencsében részesültünk. Hazánk egyik legnagyobb providentialis férfia, akit az egész ország tisztel és szeret, közöttünk ül. (Hosszantartó lelkes éljenzés.) Eljött ide, hogy szintén eszméket hirdessen, eszméket valósítson meg. Ő azok közé tartozik, akik nemcsak szóval, hanem tettel is bebizonyították, hogy tudják hol fáj Magyarországnak, hol kell segíteni az országon.

Valamennyien ismerjük őt működéséből, valamennyien tiszteljük és szeretjük mint államférfiút, (zajos éljenzés), mint honpolgárt és mint polgártársat; valamennyien rajongva sorakozunk körülötte épügy a vidéken, mint a fővárosban.

T. uraim és kedves polgártársaim! Első sorban iglói barátaimhoz szólok. Sorakozzatok mellém, álljunk elé és őt éltetve bizonyítsuk be, hogy Wekerle Sándort mennyire tiszteljük és szeretjük. Az Isten éltesse őt. (Szünni nem akaró éljenzés.)

Képviselőjük köré sorakozott iglói barátaink nagy lelkesedéssel fogadták, nagy lelkesedéssel éljenezték meg szónokuk beszédét s alig tudott újra szóhoz jutni *Münnich Aurél* képviselő, hogy *Teleki Géza gróf* elnökre poharat emelve, a lelkes éljenzésekkel félbeszakított toszjtját befejezze.

T. uraim! Éltettük már az Orsz. Bányászati és Kohászati Egyesület vezető férfait, mint olyanokat, akik a bányászat ügyét Magyarországon előbbre viszik. De, t. uraim, én figyelmüket más irányba kívánom terelni. A bányászati egyesület élén, annak díszes elnöki állásában oly férfi ül, aki a mellett, hogy a haza minden polgára előtt mint államférfiu és mint kitünő politikus ismeretes, az utóbbi időben olyan működési kört választott magának, amely minden ember szívében élénk visszhangra talál.

Teleki Géza gróf ott, ahol arról van szó, hogy a könyvet kell felszárítani, ott, ahol segedelmet kell nyújtani, ott, ahol jót kell tenni, mindig az elsők között áll. (Lelkes éljenzés.) Nincsen olyan jótékony egyesület, amely Teleki Géza gróf nevével ne volna kapcsolatos. Ha kell, ő segít, gyámolít, ő nevel és visszaad a hazának polgárokat, akik az elzúllás küszöbén állanak. (Lelkes éljenzés.)

Én mint ilyen férfit kívánom Ő Nagyméltóságát ma ünnepelni és én azt hiszem, hogy visszhangra fogok az önök szívében találni, mert hiszen a magyar embernek, amellettt hogy lovagias, mindenkor érző szíve is van. Poharamat ürítem Teleki Géza gróf Ő Nagyméltóságára, mint azon férfiúra, aki Magyarországon a jótékony terén mint igazi szamaritánus működik, aki nagy és jó szívével felkarol minden olyan mozgalmat, amely a jótékonyág gyakorlására és előmozdítására irányul és ki ezen működése által hazánknak megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz. Éljen Teleki Géza gróf! (Zajos, hosszas éljenzés.)

S ismét s utoljára összecsendültek a poharak, összecsendültek, hogy az ünneplő egyesület ünnepelt szeretett, tisztelt elnökét éltesse mindenki, ki őt régóta, ki őt mátol ismeri.

*

Pont tizenkét órakor Igló város ünnepélyt, közgyűlést rendező bizottsága egy új, nagy meglepetéssel kedveskedett.

Esztel József aljárásbíró úr ugyanis egy nyomtatvány csomagot hozott be a terembe, s vele az előkelőségek asztalához sietett.

A kíváncsiaszkodásnak a kérdezősködésnek se vége, se hossza nem volt, s a nyugtalanság moraja csak akkor szűnt meg, mikor a szives osztogató, a jelen voltak mindenikét egy-egy nyomtatvány példánnyal tisztelte meg.

S mi volt a nyomtatvány?

Egy alkalmi lap, egy emléklap volt

„JÓ SZERENCSE“

czímmel, egy gyönyörűen kiállított, remekül szerkesztett üdvözlő, alkalmi, társadalmi és szaklap volt, mely kiállítójának, mely szerkesztőjének, mely szerkesztőbizottságának becsületére, dicséretére, mely a kiadó városi közönség dicsőségére válik, mely Igló város bőkezűségének betetőzője, mely a rendezőségnek örök, maradandó dicsérete lett.

Egy alkalmi lap, mely a nap eseményeit, díszes hibátlan kiadásban, az nap estéjén publikálja, a fővárosi nyomdaiparnak, a fővárosi journalisztikának is dicséretére válik! Mily dicséretet, mily elismerést, mily hálát érdemel oly vidéki nyomda; oly vidéki napilapok, de más lapok szerkesztésében, szerkesztésének technikájában járatlan, nem hivatásos rendezőség, mely időt, pénzt, fáradságot, utánjárást és gondosságot nem kímélve az utolsó részletekig mindenre kiterjedő figyelemmel mindent referál, mindent közöl, a mi referálásra méltó, a mi közlésre alkalmas.

Dicséret, elismerés, köszönet és hála, a bányászat szolgálatába állott sajtó e fáradhatatlan munkásainak; dicséret, hála és köszönet első sorban *Esztel József* főszerkesztőnek, főkorrektornak, az ismerkedési estély referensének, az ebédek referensének; *Bacsányi* és *Nikházy* uraknak, kik a fogadtatás referációját vállalták magukra; köszönet és hála a többi munkatársaknak: *Lóvy* és *Huziak*, *Rottenberg*, *Róth* és *Karolini* uraknak s mindazoknak, kik ez alkalmi lap megteremtésén, összeállításán, kik ez új lapunknak, büszkén mondjuk, e mi lapunknak a

„Jó szerencse“

lapnak önzetlen, fáradhatatlan munkásai voltak.

De köszönet hála és elismerés illeti *Schmidt J.* nyomdatulajdonos urat és a szorgalmas, lelkiismeretesen dolgozó nyomdai személyzetet is, — mert bizony óriási munkát végeztek ők, — a munka e derék emberei, mi érettünk ismeretlenségért!

*

Tizenkettőt ütött az óra! Kiki nyugalomra vágyott, nyugalomra tért, hogy a holnapi nagy napra, az 1899. évi közgyűlésre új erőt gyűjtsön.

A Rákóczy-induló hangjai mellett meg-, haza indultunk! pihenni tértünk!

*

Az ünnepek véget nem érő hosszú sora, s az ezekről való referádák anyaga beláthatatlan tömegének rendezése körül felmerülő technikai nehézségek lehetlenné tették, hogy a folyó évi közgyűlés lefolyásáról e számunk keretében már hitelesített, tehát hiteles jegyzőkönyv alakjában beszámoljunk, legyen szabad tehát jegyzőkönyv helyett legalább tudósítással, legalább lehetőleg hű tudósítással szolgáljunk olvasó közönségünknek, azoknak, kik e közgyűlésen, e nevezetes közgyűlésen résztvettek, de azoknak is, kik várva-várják a hírt arról, mit tettünk, mit dolgoztunk ott a

Kárpátok alján, Igló űs korona és bányaváros tanácskozó termében.

A közgyűlést pont 9 órakor, *Teleki Géza gróf* elnök nyitotta meg.

Részt vettek a közgyűlésen:

Teleki Géza gróf, elnök, v. belső titkos tanácsos úr   Excellentiája;

Dr. Wekerle Sándor   nagyméltósága, az egyesület védnöke, a kir. közigazgatási bíróság elnöke s Igló város díszpolgára;

Sóltz Vilmos, kir. főbányatanácsos, az egyesület ügyvivő alelnöke;

Borbély Lajos, vezérigazgató, alelnök;

Münnich Kálmán, a szepes-iglói bányakapitányság kerületére alakult vidéki osztály elnöke;

Glanzer Gyula bányafelügyelő Baranya-Szabolcsról, a Pécsvidéki Osztály elnöke;

Hönsch Ede bányaignazgató Putnokról, a Borsodgömöri Osztály elnöke;

Reitzner Miksa, kir. főbányatanácsos, K rm czbányáról, a K rm czvidéki Osztály elnöke;

Farbaky István, orsz. képviselő, az egyesület tiszteletbeli tagja;

Csáky Zenó gróf, Szepes-megye főispánja;

Mattyas v szky Tamás, S rosmegye volt főispánja;

Folgens Corn l, Igló korona- és bányaváros polgármestere;

Münnich Aurél, orsz. képviselő;

sok városi polgár, igen sok állami, városi és köztisztviselő, a közel és távol vidék intelligenciája s az egyesület alább megnevezett tagjai:

 bel Gyula, mérnök,  zd.

Aradi J ons, vasgyári igazgató, Prakfalu.

Allender Henrik, kir. bányatanácsos, Zólyom-Br z .

dr. Amon Ede, orsz. képviselő, K rm czbánya.

Baliga Gusztáv, kir. mérnök, Diósgyőr.

Bartel János, mérnök, Krompach.

Benedikty Kálmán, mérnök, Dobsina.

Botár Gyula, bányamérnök, Tiszolcz.

Ecker Lipót, bányamérnök, M riahuta.

Fábry Andor, bányamérnök, Badin.

Faragó Gyula, mérnök,  zd.

Farbaky Gyula, kir. mérnök, Selmezbánya.

Flori n Ambrus, tanár, Gölniczbánya.

Fuchs György, főmérnök, Resicza.

Galotti Miksa, főmérnök, Pohorella.

dr. Gleimann Károly, mérnök, Zólyom-Br z .

Greiner Arthur, földbirtokos, Abos-K szeg.

Gretzmacher Alfréd, mérnök, Rudobánya.

dr. Grundmann Frigyes, vegyész,  zd.

Hamr k Adolf, v. főnök, Krompach.

Hamr k Ferencz, k. kohómérnök, Selmezbánya.

Heinczelmann Alfréd, vasgy rtulajd., Hízsn v z.

Hendrik Antal, bányamérnök, M riahutta.

Herrmann Emil, főbányatanácsos, Selmezbánya.

Herrmann Sándor, gondnok, Csetnek.

Herrmann Hugó, vasgyári igazgató, Krompach.

Hönsch Árpád, bányagondnok, Berzászka.

Jakab Dénes, f bányabiztos, Gölniczbánya.

Jakobs Ottokár, b. v. tulajdonos, Kassa-Hámor.

ifj. Jakobs Ottó, bányamérnök, Kassa-Hámor.

J n sch Antal, igazgató, Salgó-Tarján.

Joós Lajos, kir. mérnök, Nagy- g.

Kachelmann Farkas, bányatanácsos, Selmezb.

K il József, főmérnök, Budapest.

Katona Lajos, v. mérnök, Resicza.

Knöpfler Gyula, főmérnök, K rm czbánya.

Kolossy Sándor, bányamérnök, Kir ld.

Kontsek Pál, bányamérnök, Alsó-Sajó.

Krause Tivadar bányaignazgató, Kotterbach.

Krausz Nándor, bányamérnök, Metzenz f.

Lajos Győző, igazgató, Szomolnok.

Latin k Gyula, v. mérnök, Vajda-Hunyad.

Lov nyi Hugó, v. mérnök, Sztraczena.

L ser Miksa, v. igazgató, Krompach.

Máday Aladár, bányamérnök, Selmezbánya.

Maléter R., ügyvéd, Pécs.

Maier János, gépészmérnök, Salgó-Tarján.

Marschalkó R., v. mérnök, Salgó-Tarján.

Marton József, mérnök,  zd.

Menking Frigyes, igazgató, Br d.

Nagy Antal, v. mérnök, Zólyom-Br z .

Obholcz r Béla, mérnök, Diósgyőr.

Orthmayer Alajos, felügyelő, Resicza.

Pelm Imre, kir. bányakapitány, Besztercebánya.

Pelachy Ferencz, kir. mérnök, Selmezbánya.

Fetrovits András, főmérnök, Krompach.

Piovarcsy Károly, bányagondnok, Bindt.

Platzer Ferencz, nyug. kir. bányagondnok, Selmezbánya.

Pöschl Vilmos, főmérnök, Resicza.

Probstner Alfréd, főbányatanácsos, Budapest.

Puky László, akad. tanársegéd, Selmezbánya.

Remenyik Károly, bányamérnök, Inasz .

Richter Károly, mérnök, S v r.

Ringeisen Jenő, főmérnök, Krompach.

Rónai Árpád, igazgató, Budapest.

Ruffinyi Jenő, bányaignazgató, Dobsina.

Sárkány Kálmán, igazgató, Dobsina.

Sárkány Miksa, v. igazgató, Csetnek.

Schall t József, bányatanácsos, Vajda-Hunyad.

Schelle Róbert, bányatanácsos, Selmezbánya.

Schmidt Géza, főmérnök, Salgó-Tarján.

Sobó Jenő, k. bányatanácsos, Selmezbánya.

Schröder Gyula, v. igazgató, Pohorella.

Singer Bálint, főmérnök, N.-M nyok.

Sonnenschein Adolf, felügyelő, Vitkovicz.

Spanbauer Rezső, bányafelügyelő, Anina.

Stempel Gyula, f bányabiztos, Besztercebánya.

Szalai László, vasgyári igazgató, Budapest.

Szentistv nyi Gyula, főmérnök, Szélakna.

Szontágh Béla, polgármester, Dobsina.

Szlovenszky Vilmos, mérnök, Nyusta-Lik r.

Szt rna Sándor, k. bányamérnök, Dubnik.

dr. Szuhay József, vegyész, Krompach.

Stepán Miksa, hivatal-főnök, Akna-Sugatag.
Svehla Gyula, k. bányai igazgató, Selmeczbánya.
Tavi Károly, főmérnök, Budapest.
Tirscher József, bányatanácsos, Hegybánya.
Topscher Samu, bányatanácsos, Körmöczbánya.
Török Ferencz, bányamérnök, Maros-Ujvár.
Trompler János, mérnök, Nándorhegy.
Veress József, k. főmérnök, Felsőbánya.
Veith Béla, vezérigazgató, Budapest.
Wabrosch Béla, főmérnök, Salgó-Tarján.
Wach Ferencz, mérnök, Betlér.
Wálny Alajos, bányatanácsos, Budapest.
Wágner Vilmos, min. tanácsos, Budapest.
Weidinger József, bányai igazgató, Gölniczbánya.
Wiesner Ottó, főmérnök, Budapest
 és *Litschauer Lajos*, kir. főmérnök, titkár, mint jegyző.

Miután az elnökség megalakult és *Elnök* úr ő nagyméltósága a jegyzőkönyv vezetésével, az alapszabályok értelmében titkárt bízta meg, a közgyűlést megnyitotta, mondván:

Van szerencsém a közgyűlést megnyitni. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkérem *Svehla Gyula*, *Farbaky István* és *Sobó Jenő* urakat.

Van szerencsém üdvözölni t. vendégeinket, akik egyszersmint minket, mint vendégeket, itt szívesen látnak. Van szerencsém üdvözölni t. tagtársainkat.

Amidőn megnyitom a közgyűlést, kell, hogy hangoztassam, hogy a csak pár év előtt megalakult egyletünk már eddig is bizonyos eredményeket ért el és ezen eredmények elérésében t. tagtársaink majdnem mindegyikének van érdeme. Hogy az egyesület nemcsak mint egyesület fog felvirágozni, hanem nemzeti teendőket is teljesít, azt már ma is hangoztathatjuk. Nem akarok az egyes tárgyakra kitérni; mindnyájan méltóztatnak tudni, hogy mik azok; majd eljön az ideje annak, mikor azt mondhatjuk, hogy itt küzdöttünk és itt vívtunk ki valamit. Ma még arról nem beszélhetek.

Ezzel van szerencsém a közgyűlést megnyitni. (Éljenzés.)

A megnyitás után felszólalnak egymásután *Csáky Zenó gróf* főispán, *Folgens Kornél* polgármester és *Münnich Kálmán* bányai igazgató, a megye, a város, a szepes-iglói osztály nevében üdvözölvén az Országos Magyar. Bányászati és Kohászati Egyesületnek a közgyűlésre megjelent tagjait.

A beszédek gyorsírói feljegyzések nyomán következnek:

Csáky Zenó gróf, főispán: Nagyméltóságú Elnök úr! Mélyen tisztelt Közgyűlés! Midőn az Orsz. Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület ez idei közgyűlése vármegyénknek legkiválóbb városában ül össze, van szerencsém ő excellentiáikat, valamint az egyesületnek annyi kitünő tagját e törvényhatóság területén és nevében örömmel, szívélyesen és mély tisztelettel üdvözölni. (Éljenzés.)

Szíves megjelenésüket e helyen szerencsés előjelnek nézem, hogy régi óhajunk fog teljesülni a tekin-

tetben, hogy a régi szepesi ipar vármegyénk és munkásnépünk ezreinek javára megint vissza fogja nyerni régi áldásthöz fényét; (Éljenzés) miért is ezen iparunknak jelenlegi helyzetét, mint vármegyénknek kiváló érdekét, a mélyen tisztelt közgyűlésnek bölcsességébe és jóindulatába ajánlani bátorkodom. (Lelkes éljenzés.)

Folgens Kornél, polgármester: Nagyméltóságú Elnök úr! Mélyen tisztelt Uraim! Mielőtt a mára egybehívott közgyűlés napirendjén levő ügyek tárgyalása megkezdetnék, polgármesteri minőségemből folyó kedves kötelességemnek ismerem, hogy városunk közönségének köszönetét nyilvánítsam az Orsz. Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület ama szívélyes készségeért, melylyel meghívásunkat elfogadva, ez idei közgyűlése helyéül Igló városát méltóztatott megállapítani. (Éljenzés.)

Az egyesület határozata által Igló kir. korona- és bányaváros közönsége abba a szerencsés helyzetbe jutott, hogy a hazai iparnak alapját képező, nemzetgazdasági szempontból kiválóan nagyfontosságú bányászat és kohászat hazai vezérkarának ily nagyszámú kitünő tagjait, az egyesület védnökségében pedig városunk halhatatlan, országos érdemeket szerzett díszpolgárát (zajos éljenzés) vendégeiként tisztelheti.

Midőn kifejezést adok városunk közönsége e fölötti benső örömeinek, egyuttal őszinte szívből üdvözölöm az e helyen, városunk tanácstermében ünnepélyes közgyűlésre egybegyült összes egyesületi mélyen t. tag urakat azzal a kívánsággal, hogy az egyesület derék tagjainak ügybuzgó együttműködése mellett mindinkább gyarapodjék és felvirágozzék, hogy ilykép hazafias, tenkölt céljainak mindinkább megfelelhessen és a hazai bányászat és kohászat felvirágoztatására irányuló törekvésében mindinkább helyt állhasson. Jó szerencsét! (Lelkes éljenzés.)

Münnich Kálmán, bányai igazgató: Nagymélt. Elnökség! Igen tisztelt Közgyűlés! Központi egyesületünk minden egyes tagját üdvözölték már szép szavakkal. Én is örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy a helybeli szakosztály nevében üdvözöljem központi egyesületünket e helyen.

A Szepesség hajdanta specziális bányászatnak volt a fészke. Tudjuk, hogy Igló volt székhelye a felsőmagyarországi bányapolgárságnak, amely áldásos működésével kihatott egész Felsőmagyarországra. Ezen felsőmagyarországi bányapolgárság a viszonyoknál fogva feloszlott ugyan, de egészen új irány fejlődött belőle.

Legyen szabad tehát örömmnek adni kifejezést, hogy igen t. szaktársainkat körünkben üdvözölhetjük, akiknek lesz alkalmunk bemutatni az egész Szepességnek vívmányait a bányászat terén.

Engedjék meg, hogy üdvözölve itt a nagyméltóságú Elnökséget és a megjelent egyesületi tagokat, a feletti örömmnek is kifejezést adjak, hogy mindazon igen t. urak, akik érdeklődéssel viseltetnek a bányászat iránt, eleget téve meghívásunknak, körünkben megjelentek és ez által tanúbizonyítékát adták jóindulatuknak, melylyel bányászati egyletünk iránt viseltetnek.

Legyenek mindnyájan szívélyesen üdvözölve! (Lelkes éljenzés.)

Erre *Litschauer Lajos* titkár felolvassa, programmszerű titkári jelentését.

A jelentés szövege a következő:

*Nagyméltóságú elnökség!
Mélyen tisztelt Közgyűlés!*

Szeptember 10-ikén találkoztunk utóljára! Szeptember 10-ikén, ama szomorú, ama gyászos emlékü nap estéjén, mely oly fényesen, oly ragyogón, oly kedvesen felvirradt.

Közel egy éve annak, hogy Pécs szab. kir. város vendégszerető falai között találkoztunk utóljára! Közel egy éve s egyesületi életünk évfordulója van ma, hogy hazánk rónáin és bércein, minden magyarnak, minden magyar bányásznak szívéig nyilalt az akkor hihetetlen s mégis szomorú bizonyossággá vált ama hír, hogy magyar hazánk véd-asszonya, Erzsébet királyné nincs többé!

Ős Sopiána kapui messze feltáruáltak az ünneplő bányászok előtt s az ős püspöki és bánya-szomszédváros sorompói előtt szívélyes »Isten hozott!«-tal fogadtak bennünket!

És haj! mily szomorú volt a búcsúszó!

Az »Isten veled!« a »Viszontlátásra!« kívánás elnémult! Nemzeti és városi színeket lengetett a szellő a bányászsereg bevonulásakor, fekete lobogók intettek néma búcsút a távozóknak! Lelkes daloskór éneke fogadta az érkezőket; néma kézzorítással, könybe lábadt szemekkel váltunk el egymástól!

De miért idézem fel e szomorú képet mai ünnepünkön?! Miért emelem le a fátyolt a múlt gyászos emlékeiről?!

Miért idézem fel a gyász emlékeit akkor, mikor ünnepelnem kellene?! Krónikás, egy szomorú, gyászos hajnalú év krónikása vagyok ma s ha tisztemet helyesen és teljesen akarom megoldani, közgyűléstől közgyűlésig kell referálnom mindarról, ami ama szomorú est s a mai — adja Isten! szerencsésebb lefolyású — közgyűlés között letelt.

Áldozzuk királynénk szent emlékének! áldozzuk legalkotmányosabb, legszeretettebb, legbánatosabb királyunk, édes magyar hazánk és minmagunk nagy fájdalmának e szívből jövő, őszinte megemlékezést! Isten velünk!

Egy év eseményeiről, egyesületünk történetének egy évről kell ma, kell most jelentést tennem! Kérem szíves türelmüket, szíves figyelmüket!

Rövid lesz jelentésem! Hisz még nincs is teljes egy éve, hogy hasonló alkalommal számoltam be arról, ami egyesületünk, bányászatunk, szakunk körében történt!

Rövid lesz jelentésem! hisz kevés történt ez év alatt!

Mai jelentésem tartalmilag alig tér el eddigi jelentéseimtől s ha mégis van eltérés jelen s régebbi jelentéseim között, úgy ez az, hogy ma, a maig már

nyolczra felszaporodott osztálynak működését, szakunk, ügyünk körül tett fáradozását is belevontam ama keretbe, mely azt méltán megérdemli.

Egyesületi életünk, egyesületünk fejlődése, erősödése így s ez által határozottabban domborodik ki, határozottabb alakot ölt!

Távol áll tőlem, az osztályok működését kritika tárgyává tenni; távol áll tőlem az osztályok érdemeit csökkenteni; vagy működésüket, érdemeiket a választmány működésével, esetleges érdemeivel azonosítani!

Csak össze akarom vonni az osztályok működését a központi választmány működésével s egy egységes egészzé akarom kikerekíteni azt, ami tagoltsága daczára is teljes és oszthatatlan egész!

Egygyek vagyunk törekvéseinkben, céljainkban! egygyek vagyunk szép szakunk egysége által! együvé tartozik működésünk, együvé tartozik tehát közös működésünket megörökítő közös beszámolónk!

Alig tér el különben eyebekben is mai jelenlésem az előbbiektől, hacsak abban nem, hogy a lehangyoltság század, egyesületi életünkben a mai nappal kezdődő utolsó évének, méltó megünneplése iránt egy, remélem, tetszéssel fogadható javaslatot teszek!

De térjünk sorjára!

Utolsó közgyűlésünk tárgysorozatában határozatot provokáltak:

1. a pénztáros jelentése;
2. a számadást vizsgáló bizottság jelentése;
3. a minősítvényi javaslat tárgyalására kiküldött bizottság elnökének jelentése;
4. Tóth Gáspár rendes tag indítványja az összes, a bányatörvényre s a bányatelekkönyvekre vonatkozó javaslatok megsürgetésére;
5. a hazai kereskedelmi és iparkamaráknak s különösen az aradi kamarának egy egységes magyar bányatörvény meghozatala sürgőségét tárgyaló memorandum;
6. a selmeczi bányászati akadémia újjászervezésére kiküldött bizottság elnökének, illetve előadójának jelentése;
7. a folyó 1899. évben megtartandó közgyűlés székhelyének megállapítása; és
8. az 1899. évre vonatkozó költségeloirányzat.

A felsorolt program-pontok tárgyában határozatot:

ad. 1. a pénztáros jelentése tudomásul vétetett;

ad. 2. a számadást vizsgáló bizottság jelentése alapján a pénztárosnak, titkárnak s ügyvivő alelnöknek, illetve a központi választmánynak a felmentvény megadatott;

ad. 3. a minősítési törvény tárgyalására kiküldött bizottság munkálata eredeti szövegezésében elfogadottat;

ad. 4. Tóth Gáspár indítványát a közgyűlés magáévé tette s határozta, hogy »az elnökség az egyesület javaslatainak megsürgetésével s avval meg-

bízzák, hogy válassza meg a legalkalmasabb időpontot egyik-másik javaslat megsürgetésére;

ad. 5. a hazai kereskedelmi és iparkamarák, különösen az aradi kamarának Littke József kamarai kiküldött által benyújtott memoranduma, bizottságnak további eljárás végett átadandó;

ad. 6. a selmeczi bányászati akadémia ujjászervezését, illetve műegyetemmé való fejlesztését tárgyzó memorandum elfogadtatván, az elnökség útján az illetékes szakminiszteriumokhoz átnyújtani határozatott;

ad 7. Szepes-Igló város meghívója köszönettel elfogadtatott;

ad. 8. az 1899. évre vonatkozó költségelőirányzat jóváhagyva lett.

És mi történt a tárgyilagós év folyamán?

A múlt év szeptember hó 9-én tartott hatodik rendes közgyűlésünk óta: 4 rendes közgyűlés, 4 rendes, 1 rendkívüli választmányi, 10 osztályülés, 8 felolvasással kapcsolatos gyűlés, 3 társas összejövétel és 3 külön értekezlet tartatott.

Ezekből esik a központi választmányra 4 rendes, 1 rendkívüli ülés és 3 értekezlet, melyek közül 1 felolvasással, illetve előadással volt kapcsolatos; a Kőrmöczbányai Osztályra 4 rendes és 2 rendkívüli, ünnepélyes, előadással kapcsolatos összejövétel, illetve gyűlés; a Budapesti Osztályra 7 rendes, részben felolvasással összekötött ülés; a Salgótarjáni Osztályra két, részben felolvasásos gyűlés és egy tanulmányúttal kapcsolatos vándor-ülés; a Máramarosi Osztályra 3 ülés, melyek közül 2 előadásokkal volt kapcsolatos; a Borsod-gömöri Osztályra 2; a Pécsvidéki Osztályra 3 és végre az Esztergomvidéki Osztályra 2 ülés esik.

Ide sorozható talán végre még az anyagvizsgálók magyar egyesületének egy rendes közgyűlése is melyen egyesületünk, ügyvivő alelnöke s több tag által volt képviselve.

Ez ülések legnevezetesebb eseményei illetve tárgyai:

1. felejthetetlen nagyasszonyunk, a megdicsőült királyné emléke, ünnepélyes, csupán e czélnak szentelt rendkívüli ülésen jegyzőkönyvileg megörökítettett, az »Erzsébet királyné emlékre« az egyesület csekély erejéhez mért alapítvány tételét s hódoló felirat alakjában, a legmagasabb trón zsámolyánál, a magyar bányászat mélyen érzett gyásza tolmácsolva lett;

2. a Kőrmöczvidéki Osztály a nevelési alap megteremtése iránt már egyszer megpendített eszméjét újból felkarolva, mozgalmat indít annak ismételt, napirendre tűzése végett;

3. ajánlatba hozatik s elfogadásra is kerül, hogy az osztályok egymás közti s az anyaegyesülettel való érintkezése, egyes rendkívül sürgős és fontos, halasztást nem tűrő esetek kivételével főként, a »Bányászati és Kohászati Lapok« melléklapja képpen megjelenő »Egyesületi Közlések« útján történjen;

4. minden osztályban, a székhelyen lakó tagok körében s a választmányban is tárgyalás alá kerül a Budapesti Osztálynak a szénkérdésre s a vele összefüggő egyéb bányajogi ügyekre vonatkozó, öt pontban foglalt kérdő indítványa, elhatározatván, hogy annak előadásával Singer Bálint tagtárs bizassék meg;

5. tárgyalatik az ez év folyamán megalakult Pécsvidéki Osztály házirendszabályzata;

6. a Borsod-gömöri Osztály kebelében széles körű igen dicséretes és követendő mozgalom indult meg Borsod és Gömör megyék bányászata monografiájának megjelentetésére;

7. Az alapszabályok elégtelensége szóba kerülven, ezek egynémely szakasza módosításának tanulmányozására külön bizottság küldetik ki, mely munkálatát a vidéki osztályok, a székhelyen lakó tagtársak és a választmány meghallgatása után, be is fejezte akként, hogy az kész elaboratum képében a mai közgyűlés elé terjeszthető lesz;

8. követendő, megszívelendő és pártolást érdemlő indítvány tételét egy Máramaros-Szigeten, a megye házában berendezendő megyei, s első sorban bányászati és geologiai múzeum tárgyában.

A gyűlések folyamán megtartott felolvasások illetve előadások sorából kiemelendők:

Tóth Gáspár előadása a közszenszabadság ellen felmerült újabb aggályokról;

Cséti Róbert felolvasása a rúgógyártásról.

Jónásch Antal nagy terjedelmű munkálata, melynek czíme: a bányászati és kohászati iparnál leginkább előforduló gőzkazánok ismertetése;

Ifj. Veress József nagy tetszéssel fogadott felolvasása: Transvaal dél-afrikai köztársaság aranybányászatáról;

Dérer Mihálynak az írótkollakról tartott érdekes előadása;

Stepan Miksa, Nesnera Jenő, Schmidt László és Porubszky Béla a sóbányászat köréből vett érdekes felolvasásai, illetve előadásai s végre Singer Bálint az O. M. B. és K. E. salgótarjáni és gömöri osztályainak állásfoglalásáról a Budapesti Osztály által a köszénkérdés megoldása tekintetében tett javaslatára czímű nagyszabású értekezése.

A lefolyt működés év legnevezetesebb eseményei:

1. A Pécsvidéki és az Esztergomvidéki Osztályok megalakulása,

2. a múlt évi, Pécsen megtartott közgyűlés alkalmából hozott sürgető határozatok végrehajtása, illetve az eddig a bányajog kodifikációját s a bányatelekkönyvek rendezésére vonatkozólag szerkesztett memorandumok küldöttségek útján való átnyújtása

3. az akadémia ujjászervezését tárgyaló memorandum, a kormány által való figyelemre méltatása és tanulmány tárgyává való tétele,

4. ama biztató jelenség, hogy a bányajog kérdése máris bizottsági tárgyalás alá került,

5. ama nem is éppen szorosan egyesületünk működés-körébe eső nagy fontosságú lyukasztás mely a körmöczi Nándor-altárót az általa megoldandó feltáró feladathoz, értem a körmöczi áldásos és aranydús közök a jövőben megtörtéendő feltárásához oly közel hozta és végre

6. egyesületünk ügybuzgó ügyvivő alelnökének a magyar anyagvizsgálók egyesülete utolsó közgyűlése alkalmával való szakszerű szereplését.

De vissza kell még térnem az ujonnan megalakult két vidéki osztályra, ha csak nem akarom magamat, ha csak nem akarom egyesületünket, a hálátlanság bűnével bemocskolni.

Hálátlanság volna ugyanis meg nem emlékezni azokról, kik e két osztályt megalakították, megteremtették, kik az osztályok megalakítása által a magyar bányászatnak expositurákat, képviselőket állítottak azokra a helyekre, hol nem is oly régen magyar bányászt csak nagy ritkán, magyar nyelvű hivataloskodást meg éppen nem lehetett találni.

Hála és elismerés illeti a magyar bányászat a hazafias bányászat ez előharczosait, hála és elismerés illeti: Wiesner Rajmár, Glanzer Gyula, Reviczky Gyula és Pauckh Rezső tagtársakat, kik az eleibök gördült akadályokkal bátran szembeszállva, a magyar bányászati egyesület nemzeti színű lobogóját kitűzték a pár évvel ezelőtt még bevehetlennek látszott bástyák ormaira!

Éljenek!

S ha működésük kezdetén keserűség érte is őket, ne szenvedtessék meg érte az ügyet, bányászatunk szent ügyét, hanem viseljék békén, az ugyanazon ügyért épp oly hévvel lángoló, talán félreértés, talán tévedés-okozta észrevételeit, s gondolják meg, hogy mennyivel többet szenvedtek, mennyivel többet tűrtek azok, mily más ellenséggel — a nembánomsággal, a közönnyel — küzdött ama lelkes fiatal kis tábor, mely a ma már virágzásnak indult, a ma már számottevő tényezőt képező egyesület alapját megvetette.

Lapunkról mit mondjak? Irányát, rendszerét megtartotta! hála munkatársai ügybuzgalmának, bővül, terjed; s hála munkatársai kitünő voltának, nevet szerez magának a külföldön is. Most is két, nálunk eredetiben megjelent munka német nyelven való megjelenése van folyamatban. Az »Österreichische Jahrbuch« Sobó Jenő bányatanácsos, akad. tanár »Drótkötélpályák« című munkáját közli és a »Brasert«-féle »Bergrecht« Wahlner Aladár kir. bányakapitány legújabbán megjelent dolgozatának közlését fogja a napokban megkezdeni.

Vagyoni állapotunkra vonatkozólag van szerencsém jelenteni, hogy — mint arról a számadásokból meggyőződni méltóztatnak — az egyesület megalakulása alkalmával volt az akkori irodalom-pártoló egyesületnek: 46 alapító tagja 4800 frt tőkével, jelenleg van 136 alapító tagja, 35 170 frt 53⁵ kr tőkével.

Ebből be van fizetve s természetesen gyümölcsözőleg el van helyezve 32699 frt 53⁵ kr.

A rendes tagok jelenlegi száma, hála a vidéki osztályok buzdításának és egyes, különösen befolyásos erdélyi tagtársaink nemes buzgóságának, 612.

Meghaltak: SEDA György főtisztartó, választmányi tag Resiczán és Selmeczi Pöschl Ede, kir. bányatanácsos, volt akadémiai tanár, rendes tag, Körmöczbányán.

Távol legyen tőlem tagtárs és tagtárs között külömbséget tennem, távol legyen tőlem a bányászat hagyományos demokratikus szellemét megbolygatnom, távol áll tőlem a hízelgés vádja s nem is kitüntetésről, nem is megkülönböztetésről, nem is hízelgésről lehet s van szó, ha én ez ünnepélyes órában, majdnem mindnyájunk, kik itt összegyűltünk, volt kedves tanárának emlékénel tovább időzőm!

Kegyelettel, hálával kell adóznunk Pöschl Ede tanárunk, tagtársunk, barátunk emlékének! A megboldogult 37 éven át tanára volt a selmeczi akadémiának s a most szolgálatban álló egész bányászati és erdészeti tisztviselői szaktestületet ő nevelte! Buzgó tanár volt, ki e mellett még hálára is tudta kötelezni tanítványait. Mi, az egykori fiatalság, mindig hálával fogunk Pöschlre, a jó öreg Pöschlre visszaemlékezni s emléke közöttünk marad mindvégig!

S most végre legyen szabad még kérésemet előterjesztenem!

Nem korszakot alkotó indítvány, nem rendbontó javaslat az! Csak kérés!

Kérdem, nem volna a bányászati egyesülethez, nem volna-e ez egyesület minden egyes tagjához méltó munkálkodásával, egy rövidke évre terjedő, kissé erőltetett munka révén, a lefolyandó évszázad határmesdjére egy emlékkövet állítani hazaszeretből, tudásból és szorgalomból?

Lapozzuk csak végig gondolatban szaktudományunk a bányászat, a vas- és fémkohászat fejlődéstörténetét!

Mit látunk?

Hol kezdődik szakjaink tudományos művelése? Mikor vetette le szakunk az empiria és a sötétben tapogatódzás megszégyenítő hibáit?

Ugye e század elejével!

Mikor kezdetté a bányászat, a kohászat, a fejlődés mai magas polczához felvezető első lépcsőfokokat megmászni?

Ugye e század folyamán!

Nem volna-e szép, nem volna-e hálás feladat! szakunk egyes részeit, képesség, kedv, lehetőség és tájékozottság szerint magunk között felosztani, hogy szakunk e részei fejlődés-történetét nyomozva, kutatva, egy oly egészset alkossunk, mely tanulságos volta mellett dicsőséges is volna!

Gondolkozzunk kissé e dolgon! Nekem kedvenc eszmém! s hiszem s tudom, ki e feladatot megérti, s abba kissé belemélyed, hasonló szenvedélylyel fog majd keresztülviteléhez.

Kérem gondoljuk meg a kérdést! Szép kérdés! Erdemes a vele való foglalkozásra!

E közbeszúrásért bocsánatot kérve zárom jelenlésemet s kérem annak tudomásul vételét!

Jó szerencsét!

A titkári jelentést a szokásos módon megéljenzék, mire *Elnök úr* ő nagyméltósága felveti a jelentés tudomásul vételének kérdését, mi megtörténvén, *Elnök* következőkép folytatja beszédjét:

A jelentés függelékeképpen itt van a titkár úrnak egy indítványa. Méltóztassanak megengedni, hogy e tekintetben én tegyek javaslatot. (Halljuk!) Azt hiszem, az eszme oly szép, hogy mindnyájan örülhetünk neki, ha az kivihető lesz. Elvben, azt hiszem, mindnyájan helyeslik a dolgot. (Ugy van.) Hogy azonban kivihető lesz-e, azt a plénumban elhatározni nehéz. Méltóztassék ennél fogva megbízni az elnökséget, hogy járjon utána, vajjon lehet-e a dolgot előhozni és ha igen, méltóztassék már most megadni a felhatalmazást, hogy a mnnkát megkezdhessük. (Helyeslés.) Ezt tehát határozatilag kimondom.

Azt hiszem, ahhoz is méltóztatnak hozzájárulni, hogy elhunyt tagtársaink halála felett mai jegyzőkönyvünkben részvétünknek adjunk kifejezést. (Helyeslés.)

Következik a pénztári számadások benyújtása, és a felmentvény megadása. Azt hiszem, a jelentést méltóztatnak felolvasottnak tekinteni és csak a számadást vizsgálóbizottság záradékát sziveskednék meghallgatni, mert ezt fel kell olvasni. (Helyeslés.)

Miután titkár ezt is felolvassa s nyomban rá és ennek alapján a felmentvény megadatik, a jövő évi előirányzat felolvasására kerül a sor, — mely szintén elfogadott és jóvá hagyott.

Hogy itt a számadások, a pénztárt és a számadásokat vizsgáló bizottság jelentése s az előirányzat nem közöltetnek, ennek oka e közgyűlésről szóló jelentésnek tudósításszerű jellege s az, hogy e számadások és táblázatszerű-közlések által ez ünnepi szám terjedelmét a múlhatatlanul szükségesen túl nem akartuk bővíteni, a mi a jegyzőkönyvnek legközelebb való közlése s különösen azért is feleslegesnek látszik, mivel e számadások folyó évi jegyzőkönyveink nyomán, t. tagtársaink előtt amúgy is ismeretesek.

Legyen különben is szabad, a közgyűlés lefolyását tárgyaló referáló jelentésünkben csak a legfőbb, legnevezetesebb momentumokat különösebben kiemelnünk s legyen szabad a részletekre nézve, a majd később megjelenendő jegyzőkönyvre utalnunk.

Az előirányzatnak pontonként való letárgyalása és megszavazása után *Sóltz Vilmos* ügyvivő alelnök úr, majd az a jövő évben *Selmezbányán* megejtendő közgyűlésre vonatkozó előzetes jelentésnek felolvasása után *Svehla Gyula* kir. bányáigazgató szólal fel, — első Pécs város ama kérdésére kér határozatot, mi történjék a tavaly ott fel nem használt részvételi-díj összeggel, — utóbbi az alapszabályok módosítására vonatkozólag kidolgozott, tagtársaink előtt ismeretes javaslatot okolja meg s ajánlja elfogadásra.

Elsőre nézve határozottatott, hogy kéressék fel Pécs város, ama fel nem használt összegnek alapító díj képpen való befizetésére; az alapszabályok módosítása pedig a bizottság javaslatának alakjában és szövegében elfogadottatott.

A tárgysorozat következő pontjára, a budapesti osztálynak a szénkérdésre és a bányajog egyéb kérdéseire vonatkozó javaslatára kerülvén a sor

Singer Bálint előadó röviden ismerteti a szénkérdés történeti fejlődését s felolvassa a kész javaslatot, melyet itt ismert voltára való tekintettel elhagyhatónak véltünk.

Érdekes mozzanata volt a gyűlésnek *Hönsch Ede* tagtársnak hosszabb és igen magas szellemi nivón álló szakszerű vitát provokáló, ellenjavaslata, melyet a borsod-gömöri osztály megbizottjaként előadott, s szóbelileg meg is okolt s mely abban konkludál, hogy a *bányatörvény létesülését nem kell a köszénkérdés megoldásától függővé tenni*. Az előadó és *Hönsch Ede* tagtárs vitatkozásába azonban csakhamar beleszóllott *Dr. Wekerle Sándor* úr ő Exczellenziája s egyéniségének, szónoki tehetségének és tekintélyének hatalmával megvédte az egyesület többségének, az előadói javaslat által hangoztatott nézetét, álláspontját.

E nagyszabású, remek, a közgyűlés fénypontját képező beszédet, a következőkben, gyorsírói feljegyzéseink nyomán szószerint közöljük, fenntartván a jegyzőkönyv számára ő Exczellenziájának e tárgyra vonatkozólag, ott a gyűlésteremben sajátkezűleg megfogalmazott indítványának hitelesített közlését.

Wekerle Sándor: T. uraim! Azon a nézeten vagyok, hogy a vas és köszén kérdésének megoldása nemcsak Magyarország bányásziparának, hanem az egész magyar ipar fejlődésének, azt merném mondani közgazdasági viszonyainak föllendülésének, érdekei megővésének mellözhetetlen alapfeltételét képezi. (Helyeslés.) Csak ismétlésekbe bocsátkoznám, ha ezen t. tételben, a melynek minden egyes tagja át van hatva ezen alapigazságoktól, ezen tétel bővebb fejtegetésébe bocsátkoznám. De mégis nem mulasztok el egy alkalmat sem, hogy ezeket a sokszor elmondott alapigazságokat hangsúlyozzam, nem az itteni kapacitáció érdekében, hanem kifelé, még pedig azért, mert mi itt mint bányászok szakérdekeket képviselünk.

A törvényeket nem szaktestületek, hanem a nagy közvéleménynek kifolyása, a képviselőház mint egyik faktor kezdeményezi és hozza meg. Ezt a nagy közvéleményt kell tehát ezen alapigazságokról meggyőzni és ugy állítani oda a kérdést, hogy vagy akarunk közgazdasági fejlődést és akkor ezektől a tételektől nem riadhatunk vissza, vagy pedig nem tesszük ezeket és akkor — mivel a közgazdasági életben a maradás egy a dekadenciával (Ugy van!) — el kell készülni lennünk, hogy abban a nagy versenyben, a mely páratlan eszközökkel küzd a mi szerény viszonyainkhoz képest, a hol a versenyfutásnak reménye nem kecsegtethet bennünket, mint a nagy világgazdaságnak egyenértékű tényezői, egyáltalában nem leszünk képesek fennállani.

Én őszintén bevallom, hogy a kérdés szakszerű oldalával egyáltalában nem szándékozom foglalkozni. Én csak mint magyar közgazda akarok ehhez a kérdéshez hozzászólni. Talán a szakembereknek is szólok annyiban, hogy bizonyos alaptételeket, bizonyos alapigazságokat akarok különösen kiemelni, a melyek döntő befolyásuk lehetnek a kérdés meg- és elbírálására.

A mi a köszénkérdést illeti, én azon a nézeten vagyok, hogy a köszén szabaddá vagy nem szabaddá tételét nem szabad úgy odaállítanunk, mint egy olyan kérdést, a melytől a köszénipar függne. (Helyeslés.) Hiszen látjuk, hogy a köszén fejlődik néha jobban más feltételeknél fogva ott, a hol nem szabad a köszén, mint fejlődik ott, a hol mindig szabad volt a köszén. Mindazonáltal igen sajnálatosnak tartanám azt, ha akár a magyar bányászok, akár a magyar közgazdák vagy a törvényhozás egy kérdést nem oldana meg, mert a kérdést nehéznek tartja. (Tetszés.) Ez, t. uraim, az abdikációnak a politikája. Ha a kérdések bármily kényesek és nehezek, kitérnünk nem kell azok elől, hanem őszintén elmondani véleményünket róla, mert saját jövőnkéről mondunk le, ha a megegyezés lehetőségének feltételeit már előre kizárjuk. (Igaz! Úgy van!) Ha kényes és nehéz egy kérdés, úgy kell azt megoldani, hogy az, ezen kényes és nehéz viszonyoknak megfelelő legyen, de azért a kérdést elejthetőnek nem tartom. Nem tartanám méltónak különösen az egyesület mai közgyűléséhez, ha korábban elfoglalt álláspontjával mintegy ellentétben most úgy akarná a bányajogot megoldani, hogy a szénkérdést kihagyjuk.

Leszek bátor e tekintetben néhány argumentumot felhozni.

Először is a szénkérdés, habár nem merem úgy felállítani a tételt, a mint előbb voltam bátor mondani, hogy ez minden további fejlődésnek sine qua non-ja, de az kétségtelen, hogy oly fontos bányajogi kérdés, a melyet én, ha általános bányajogot szabályozok, megoldatlanul nem hagynék. (Helyeslés.) Azt hiszem, ha nehézségek nem forognának fenn, senki sem hagyná megoldatlanul.

De más szempontból sem hagynám megoldatlanul; éppen azon vállalatok szempontjából, a melyek a szénbányászat terén ma már fennállanak. Ha mi bányaipart akarunk fejleszteni, első feladatunk csak az lehet, hogy a meglévőt óvjuk meg, hogy a meglévőt honoráljuk és ismeretlen jövőért, kétes és bizonytalan reményekért a meglévőket ne kockáztassuk. És kérdem azt, hogy ha mi nyitva hagyjuk a szénnek a kérdését és azon bányavállalatok nem tudják, hogy szerzett jogaik, mai viszonyaik mennyire fognak a jövőben honoráltatni, ha keletkező vállalatok visszatartatnak azért, mert nem tudják mi lesz a következése annak, ha ma jogokat szereznek, vajjon nem fogja e egyszer sebtében egy-egy felmerülő áramlat úgy megoldani a kérdést, hogy ezen jogokat nem használja, mit fog ez eredményezni? Minden közgazdasági tevékenységnek első és alapfeltétele a bizonyosság és állandóság. A ki

ipart akar fejleszteni, legyen tisztában azzal, hogy ezt az első és alapfeltételt a bizonyosságot és az állandóságot meg kell teremteni. És én azt hiszem, hogy az iparfejlesztés és fennálló köszénbánya-vállalataink szempontjából nem kedvező dolgot cselekszünk akkor, ha a szénkérdést meg nem oldjuk. Csak úgy járunk el helyesen, ha ezt a bizonytalan kérdést, ezt a Damokles kardot, a mely mindig a fejünk felett függ, leveszszük úgy a jelenleg fennálló, mint a keletkező vállalatok feje felől, ha van elég bátorságunk, elhatározásunk és kölcsönös méltányosságunk ahhoz, hogy ezt a kérdést helyesen megoldhassuk. (Helyeslés.)

Én tehát, bármennyire elismerem azt, hogy a bányajogok általános intézkedései sokkal nagyobb teret ölelnek fel, hogysen a szénkérdés ezzel a nagy kérdéssel szemben mint egészen döntő volna tekintendő, azt mégis kétségtelennek tartom, hogy az helyes és organikus kiegészítő részét képezi az egésznek. Annyi kétségtelen, hogy tisztán nehézségi, opportunitási akadályok lehetnek csak azok, a melyek valamit ezen kérdés megoldásától visszatartanak, de ilyen fontos kérdésnél legalább mi, mint szakegyesület, a mely hivatalosan van a szakérdekeket az egész vonalon képviselni, ne helyezkedjünk az opportunizmusnak álláspontjára, hanem tartsuk fenn ezt a tételünket, hogy oldjuk meg az egész kérdést, tehát a bányajogokkal kapcsolatosan egyúttal a szénnek kérdését is. (Helyeslés.)

Legyenek meggyőződve t. uraim, hogy ha a bányajogokkal kapcsolatosan a szénkérdés meg nem oldatik, akkor az annyit jelent, hogy egy bizonytalan, legalább a mi számításunk tárgyává nem tehető időre odázzuk el a szénkérdés megoldását, vagy oldjuk meg azt a bányakérdéssel, vagy pedig lemondunk ennek a kérdésnek megoldásáról. Azért arra kérem a t. közgyűlést, arra kérem magukat azon t. urakat is, akik az ellentétes nézetet képviselik, hogy t. i. vegyék le a szénkérdést a napirendről, és oldjuk meg e nélkül a bányakérdést, hogy ne méltóztassanak álláspontjukhoz mereven ragaszkodni; bennem erős a meggyőződés, hogy sikerül oly megoldást találni, melyek az ellentétes érdekeket minden irányban kiegyenlítik. Hiszen ha a most tárgyalás alatt levő javaslatot, az abban megállapított terminusokat, prolongációknak a lehetőségét veszem tekintetbe és ezt összehasonlítom azzal az állásponttal, a melyet a szén szabaddá tételének képviselői évekként ezelőtt elfoglaltak, már is annak bizonyítékát látom, hogy a közeledésnek készsége ezen részről meg van és én azt hiszem, hogy itt nem elvi differenciák, hanem csak távolsági differenciák választják el immár az urakat ezen kérdésnek megegyezés útján való sikeres megoldásától. (Helyeslés.)

Engedjék meg, — hogy talán további felszólalásokra késztetve ne legyek, — ha egyúttal saját felszólalásom által is bizonyítékát kívánom szolgáltatni annak, hogy igen is lehetséges a kölcsönös közeledés és ezen kérdéseknek méltányos alapon való megoldása.

Az az alapfeltétel: vajjon a szén szabaddá tétessék, vagy nem, megszűnjék-e a földbirtokok elválasztha-

tatlan tartozéka lenni, vagy pedig szabad ásványnak nyilváníttassék. Én azt hiszem, hogy ha mi nálunk a szén szabad lenne, senkinek sem jutna eszébe azt mondani, hogy kössük le a szenet a földbirtoknak tartozékává. Iparfejlesztési, bányászati szempontból mindenki azt mondaná és ma is azt vallja, én a szén szabadabbá tételét iparfejlesztési általános gazdasági szempontból kívánatosnak tartom. Nem foglalhatom el ezt az álláspontot, ez nem az én nézetem, hanem azoké az uraké, akik ellenkező nézetten vannak, akik a szenet szabadabbá tenni nem akarják. mert én a szerzett jogokat respektálom, én meglévő jogokat egyszerűen konfiskálni nem kívánok. No hát én azt hiszem, hogy ezen alapfeltételnek felállítása mellett is lehetséges a kérdés megoldása.

Abból a tételből indulok ki, hogy akkor, mikor a magyar korona területének egy jelentékeny részében a szén ma is szabad ásvány, akkor, mikor huzamosabb ideig szabad ásvány volt a magyar korona területének másik részében is, az országbírói értekezletet közvetlenül megelőző időben, midőn ez alapon is keletkeztek jogviszonyok, amelyek részben még ma is érvényben vannak, akkor azt hiszem, ha nem akarjuk szem elől téveszteni azt, hogy egységes bányajogot alkossunk, más álláspontot nem foglalhatunk el, mint a szén szabadabbá tételének álláspontját. (Élénk helyeslés.)

Sokan vannak, akik éppen e nehézségek miatt még arról is lemondának, hogy egységes bányajogunk legyen. Bocsánatot kérek, én akkor, midőn az egész vonalon, még pedig úgy közjogunk, mint különösen a magánjog berendezésénél és az egyenlőség elvénél fogva a jogegységnek megállapítása, sőt még az eljárásokban is az egységnek megvalósítása képezi jogi reformunknak főtörekvéseit, én elképzelhetetlennek tartom azt, hogy éppen a bányajog, helyesebben szólva a bányajognak az a része legyen az, ahol a jogegységet megbontani engedjük.

De általános közgazdasági szempontokból sem tartanám ezt megengedhetőnek. Ha más és más viszonyok vannak az ország különböző részeiben, ezek a konkurrencziának feltételeit igen alterálhatják és a monopoliumnak visszaéléseit nagyon elősegítik. Ma midőn azt látjuk, hogy valamint általában az iparfejlesztés, úgy a bányászatnak egyes ágai és ezek között első sorban a szénbányászat a kis ipar körében megmaradni nem tud, hanem csak mint nagy és hatalmas ipari tényező mint egy nagy nyomatókkal milliókra menő tőkével tud prosperálni, a külfölddel konkurrálni, különös súlyt kell fektetnünk arra, hogy ne teremtsünk különböző viszonyokat. Mert ezek a különböző viszonyok megnehezítik a különböző területeken és viszonyok közt levőknek egyenlő versenyét, sőt egyenesen odavezethetnek, hogy hatalmas tényezők lehetlenné teszik, hogy ugyanazon vagy más viszonyok között, ha nem egységes ez a jog, ottan hasonló vállalatok keletkezzenek és oly monopoliomot képesek teremteni, amely monopoliom után a gazdaságnak éppen olyan hátrányára válik, mint az iparnak nem létezése, sőt még nagyobb hátrányára válik, mert az ipar további keletkezését lehetlenné teszi. A konkurrencziális viszonyoknak egyenlővé tétele,

a monopolisztikus visszaeséseknek elkerülése kívánja azt, hogy egységes bányajogot teremtsünk.

Már most, t. uraim, én azt hiszem, — amint azt előbb is voltam bátor említeni — hogy akkor, midőn az ország egy részében szabad az ásvány, ha egységes bányajogot akarunk teremteni, nem foglalhatunk el más álláspontot, mint hogy ennek a szabadabbá tételnek egységes álláspontjára helyezkedünk.

De egyet kijelentek: mint minden rendezésnél, úgy ennél a rendezésnél is a meglévő viszonyokat, a szerzett jogokat honorálnám egészen addig a körig, ameddig az ezen eszmének kivitelét lehetlenné nem teszi. És mivel azelőtt is bátor voltam hangsúlyozni, hogy az én nézetem szerint minden fejlesztésnél a meglévőt kell megóvnunk, alaptételül ezen rendezésnél azt mondanám ki, hogy a törvénynek hatályba lépteig kötött szerződések azoknak egész tartamára változatlanul fennmaradnak. (Élénk helyeslés.) Ez lenne az alapfeltétel. Ahol a szerződések kötettek, bármily hosszú időre szóljanak is azok, miután jogokat alapítottak, jogokat erősítették, a szerzett jogoknak állapotát hozták létre, ezeket a szerződéseket honorálnám, keletkezzenek azok akár a kizsákmányolásra, a kiaknázásra, akár a kőszén tulajdonának megszerzésére. Igaz, elismerem, hogy a mi mai jogállapotunk szerint is a kőszénnek elválasztott tulajdona csak bizonyos nehézségekkel szerzhető meg és ebben a memorandumban, amelyet t. taglársunk szíves volt közölni, — legalább a lapban úgy olvastam — ma is fel vannak sorolva bizonyos esetek, midőn a kőszén megszerzésének joga a végrehajtás folyamán nem respektáltatik.

Én akkor, midőn azt az elvet állítom fel, hogy a szerzett jogokat honorálnám, csak azt mondanám ki, hogy a törvény hatályba lépteig kötött szerződések változatlanul érvényben tartatnak és a már szerzett jogok ezen törvény által nem érintetnek. Hogy azonban ne fordulhassanak elő oly visszaélések, amilyenek szokásosak ilyenkor, mikor új jogi állapotok teremtetnek, szükségesnek tartanám a törvény hatályba lépte után egy bizonyos határidőt kitűzni a végből, hogy addig ezen szerződések tényleges létrejötte igazoltassék és bányahatóságilag jegyzékbe vétessék, mert különben az az állapot fog előállni, hogy antídátált szerződésekkel a jövő jogállapot tökéletesen hatályon kívül helyeztetik. Tehát respektáljuk első sorban a szerzett jogokat akkor, hogy ha az új törvény hatályba léptétől számítandó bizonyos idő alatt közzéhatóságilag dokumentáltatik ezen szerződéses jognak a bányatörvénynek hatályba lépte előtti fennállása. De én, t. uraim, tovább megyek a meglévő jogoknak honorálásában annál, amit a t. gömöri osztály látszik képviselni, tovább megyek annál, mint ahogy a t. budapesti osztály felállította ezt a kérdést. Tovább megyek azért, mert először is, még a a látszatát is kerülni kívánám annak, hogy akkor mikor mi ipart fejlesztünk, meglévő jogokat ellenérték, kárpótlás nélkül egyszerűen konfiskáljunk. Tovább megyek azért, mert az a nézetem, hogy bármily nehéz és kényes ez a kérdés, ez kölcsönös megegyezés útján megoldandó, hogy kényes és nehéz ne legyen és, hogy

először nekünk bányászoknak nem szabad azt a képet nyujtanunk, hogy egy speciális bányász kérdésben önmagunk közt sem tudunk megegyezni. (Tetszés.) Nekünk nem szabad arra példát nyujtanunk, hogy ez olyan kérdés, amelyre nézve mi bányászok sem tudunk egymással megegyezni. (Élénk helyeslés)

Ezért, t. uraim, csak elveket vagyok bátor proponálni. Határidőket csak azért nem említek fel, hogy bizonyosat adjak a bizonytalan helyett, de ezek azután természetesen vita tárgyát képezhetik. Én nem arrogálatom magamnak azt, hogy az általam felállított számtételek a változhatatlanság igényével lépnek fel. Én számtételeket sorolok fel azért, hogy vitatkozási alapot szolgáltatassak. De azon alapelvemből kifolyólag, hogy a kérdést kölcsönös megegyezés útján vélem megoldandónak, következik éppen az, hogy a számtételeket nem mint változatlanokat, hanem csupán mint a megegyezés alapjait kívánom odaállítani.

Igaz, hogy a kőszén ma az ország egy részében a földbirtoknak tartozékát képezi, hogy az ország legnagyobb részében egy holt, nem liquid értéket képvisel; kétségtelen azonban az is, hogy különösen ott, ahol bányavállalatok vannak a közelben vagy keletkezőben, ha a földbirtokkal összekötött ezen érték nem is képvisel ma liquid értéket, ha annak nincs is forgalmi értéke, de a földbirtokban rejlő értéket képvisel, amelyet egyszerűen konfiskálnunk nem lehet. Ez indította a budapesti osztályt arra, hogy a kőszén szabadabbá tételének határidejéül, ha jól tudom, öt, újabban tíz esztendő től megállapítani. Hát én azt hiszem, hogy azt a határidőt kell hosszabbá tenni. Ha tíz év helyett 15—20 esztendőt, szóval bizonyos nagyobb határidőt állapítunk meg, amely határidő mulva fog csak ez a jogi állapot bekövetkezni, akkor mi elegendő időt és módot nyujtottunk arra, hogy ezek az alvó értékek feléledhessenek, és hogy ne érhesen bennünket az a vád, hogy mi magánjogokat ellenszolgáltatás nélkül konfiskálunk.

T. uraim! ha nem akarjuk, hogy ez a koncesszió egyenértékű legyen azzal, hogy mi majd 25 esztendő mulva fogjuk a szenet szabadabbá tenni, hanem egyúttal mostani intézkedésünkkel arra is közre akarunk hatni, hogy a szénkérdésnél előforduló egyes nehézségeknek és visszaéléseknek is elejét vegyük, akkor más intézkedéseket is kell tennünk. Ezen átmeneti idő tartamára is meg kell állapítanunk kettőt. Először, hogy aki szerzett magának szénkutatósi jogosítványt, de bizonyos határideig nem él azzal és nem nyujtotta valószínűségét annak, hogy azzal, mint életképes vállalatnál élni fog, annak ez a joga megszűnjék. (Helyeslés.) Az egészségtelen spekuláció megelőzése végett kell ezt tenni. Mi valódi ipart, hazai ipart akarunk; mi nem tehetjük ki magunkat annak, hogy vállalkozó kalandorok járják be ezt az országot és jogosítványokat szerezzenek maguknak, amelyek nem az ipari érdekek felkeltésére és megerősítésére, hanem mint spekulatív objektumok annak megnehezítésére, meggátolására legyenek hivatva. Az első és alapfeltétel tehát az, hogy a szerzett jogok, ha azokkal élni nem tudnak, nem respektáltak.

A második feltétel azután az, hogy a földbirtokosnak ezen jogát, hogy t. i. a kőszén az ő tulajdonát képezi, szintén csak akkor és addig respektálnánk, míg ő ezen joggal élni tud, vagy élni kíván. Hogy félreérteésekre ne szolgáltatassak alkalmat bővebben kívánom azt megmagyarázni. Ez annyit jelent, hogy ezen átmeneti idő tartama alatt is, ha a földbirtokos akár maga, akár valamely más bányavállalat útján a kőszén kiaknázási joggal élni nem kíván, vagy azzal élni tényleg nem tud, akkor igen is keletkező bányavállalatoknak, nem spekulánsoknak, hanem tényleg keletkező bányavállalatoknak módot és jogot nyujtanék arra, hogy a földbirtokos által igénybe nem vett ezen jogot ők gyakorolhassák bizonyos ellenszolgáltatás mellett. Ezen ellenszolgáltatás maximumát pedig a törvény határozná meg.

Röviden a következőkben markirozom az eszmét, a melyet felvetni bátor voltam. Először a szerzett jogokat respektálom, a melyek addig kötött szerződéseken alapulnak, ha a bányatörvény hatályba léptétől számítandó és mondjuk három vagy hat hónapban megállapítandó záros határidő alatt az erre vonatkozó szerződéseknek tényleges fennállása a törvényben közelebből megállapítandó, közhatalósági módon konstatáltatik. (Élénk helyeslés.) Másodszor egy hosszabb, mondjuk husz évi határidőt tűznék ki arra nézve, hogy azon idő tartamára a magyar korona országainak azon részében, a hol a földbirtok tartozékát képezi a kőszén, ez a jogi állapot továbbra is fennmarad. Ha azonban ezen husz esztendőn belül a földbirtokos ebbeli jogát a kőszén kiaknázása szempontjából egy bizonyos határidő alatt nem képes, vagy nem kívánja érvényesíteni, hasznosítani és ha van egy más keletkező vállalat, a mely reflektál arra a kőszénre, akkor az illető tulajdonos egy a törvényben meghatározandó maximális ellenszolgáltatás mellett köteles ezt a keletkező bányavállalatnak átadni. (Helyeslés.) Ezen maximális összeget a mi viszonyaink között — ez egy vitatkozási alap lesz — tonnánként 20 krajczárban vólném megállapítani a husz éven belül; a husz éven túl nincs kárptolás.

Én, ismétlem, nem élek abban az illúzióban, hogy én egy változhatatlan, egy, a csalhatatlanság igényével felléphető substrátumot szolgáltatott volna javaslatomban; de azt hiszem, hogy azt a mi engem vezetett, hogy t. i. az ellentétes érdekek megvédésére szolgáltatassak alapot, talán sikerült elérnem, ha ezt elfogadni méltóztatnak. Ezért bátor vagyok javaslatomat elfogadásra ajánlani. (Hosszantartó zajos tetszés, helyeslés és éljenzés.)

Alig-alig csillapodott az éljenzés! alig tudott *Hönsch Árpád*, majd *Singer Bálint* előadó, majd *Hönsch Ede* szóhoz jutni, hogy a védnök úr ő Exzellenziájának javaslatához, indítványához hozzászóljanak, alig lehetett a lelkesedéstől felhevült közönség között annyi csendet helyreállítani, hogy *elnök* úr ő Nagyméltósága szavazásra bocsáthassa a felmerült indítványok fölötti döntést. Mi természetesebb, hogy a szavazás a gümöri osztály javaslata ellen döntött, mi

természetesebb, hogy a közgyűlés az egyesületnek régebbi a védnök úr ő Exczellenziája által védett állásponton megmaradt.

Miután a szavazás a javaslatok sorsát eldöntötte, *Singer Bálint*, a budapesti osztály javaslatát pontonként részletes megvitatás tárgyává tette. Az ismert javaslat *b) c) és d)* pontjainak tárgyalásánál, melyek tudvalevőleg *Dr. Wekerle Sándor* ő Exczellenziája módosító javaslataira okot szolgáltatottak, akarata ellenére, az érdeklődés kényszerítő hatalma alatt felszólalt *Farbaky István* tiszteletbeli tag, felszólalásával nagy figyelmet, osztatlan érdeklődést keltve.

Nem szándékozott u. m. az általános vitában részt venni, a mennyiben mint a pénzügyi és igazságügyi miniszterek által egybehívott ankettnek tagja nem akart praesjudikálni sem annak, a mit ott fognak határozni, sem pedig nem akarta azt a gyanút kelteni, mintha az, a mit itt mond, talán az ankett nézetét volna hivatva tolmácsolni.

Az én egyéni nézetemet illetőleg u. m. már a bpesti osztályban, de annak tárgyalását megelőzőleg is nem egyszer fejeztem ki sajnálatomat a felett, hogy az 1861-ben összehívott judex curialis conferentia úgyszólván egészen felforgatta azt az alapot, a melyet az 1854-iki törvény életbe léptetett volt. A viszonyok mai állása mellett is nem lehet szem elől téveszteni e kérdés nehézségeit. Ismétlem, kerülni akarom, hogy talán valaki az én felszólalásomban az ankett véleményét lássa, a mely különben csak ezután fog foglalkozni a köszénkérdés megoldásával. Csak arra szorítkozom tehát, a mi e pontokban talán nem egészen világosan és határozottan foglaltatik. A javaslat ugyanis azt mondja, hogy ha valaki ezen 20 esztendőn belül nem akarná kiaknázni az ő köszénbányáit, akkor bizonyos ellenérték mellett köteles azokat átadni az ezt célzó vállalatnak.

Ebben én azt a nehézséget látom, hogy az a földtulajdonos az első 5 vagy 10 esztendőn belül esetleg nem nyilatkozhatik arra nézve, vajjon ő vagy jogutódja képes lesz-e későbbben, esetleg a 15-ik esztendőben azt a bányát esetleg megnyitni. Ha tehát valaki jelentkezik a bánya megnyitására, akkor megfosztjuk a tulajdonost a lehetőségtől, hogy 10—15 év múlva, a mikor körülményei ezt talán megengednék, megnyissa a bányát.

Méltóztassék tehát ezt behatóbban kifejezni, talán olyformán, hogy azon 20 esztendőn belül ne lehessen őt erre kényszeríteni, de ő önszántából azután átadhatja egyezség mellett, a mely természetesen nem követeli meg azt, hogy határozott összeghez legyen kötve, mert egyezkedni lehet akármilyen alapon. Különbö nem hiszem, hogy ezt másképen is lehessen formulálni az összes igényeknek kielégítése mellett.

Singer Bálint előadó felvilágosításai és *Farbaky István* tiszteletbeli tag ismételt rövid felszólalása után a közgyűlés hozzájárult az előadó által ajánlott időhatárokhöz, mely a tulajdonjogot 10, illetőleg 15, harmadik fokban pedig 20 évre állapítja meg.

Ezután az *e)* pont tárgyalatott. Tárgyalás közben *Schmidt Géza, Singer Bálint, Hönsch Árpád, Borbély Lajos* és *Veith Béla* majd ismét *Singer Bálint* előadó szólnak fel. A vita eredménye azonban, a kérdéses pontnak ismert, eredeti szövegezésének elfogadása volt.

A II. pontnál (a bányajogosítványokat illetőleg) az *a)* alpont elfogadtatott; a *b)* alpontnál a védterület nagyságának megállapítása vitát provokált, melyben részt vettek *Hönsch Ede, Münnich Kálmán*, az előadó ismételtén és *Sóltz Vilmos*; ez utóbbi azzal a felvilágosítással szolgálva, hogy az egyesület, miután a megtartandó ankettre nem kapott meghívót, felírt a miniszterhez, hogy a bányatörvény javaslatot benyújtás előtt adják át véleményezés végett az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületnek. A vita befejeztetvén, a közgyűlés e pontot elfogadta, azonban a terület nagyságának megállapítása függőben maradt.

Az *e)* alpont, valamint a III. pont (társpénztári ügy) és a IV. pont (bányahatóságok) észrevétel nélkül elfogadtattak.

A tárgysorozat elintézése után *Sóltz Vilmos* elnök indítványozza, hogy írjanak fel újból a miniszteriumhoz az iránt, hogy a bányatörvényjavaslatot küldje át annak idején az egyesülethez, hogy észrevételeit erre nézve megtehesse.

Az elnöklő *Teleki Géza gróf* javaslatára elhatározta ezután a közgyűlés, hogy kérni fogja a miniszteriumtól a törvényjavaslatnak véleményezés végett való átengedését, az esetre azonban, ha ez a kérés nem teljesítettik, az ankettre való meghívását, a mennyiben a meghívást az egyesület megkapja, képviselőben az anketten a közgyűlés határozata értelmében *Münnich Kálmán* és *Singer Bálint* fognak résztvenni.

Az elhalálozás folytán megüresedett választmányi tagságra a közgyűlés egyhangulag *Zsigmondy Árpádot* választotta meg.

Ezzel a közgyűlés tárgysorozata kimerítettvén Elnök úr ő Exczellenziája befejező beszédét, az ünnepélyes záróbeszédet mondja, köszönetet mondva mindazoknak, kik a közgyűlés sikeres lefolyására oly sokat tettek, oly sokat áldoztak; köszönetet mond a megjelent tagtársaknak; köszönetet mond a bányászat ügyeért lelkesedett főispánnak, a városnak és polgármesternek, s éppen be akarja zárni az ülést, midőn szólásra jelentkezik *Farbaky István* tiszteletbeli tag, hogy az elnökségnek, védnök úr ő Nagyméltóságának és az elnök ő Exczellenziáját gróf *Teleki Gézá*nak köszönetet mondjon az elnöklésért, a gyűlésben való részvételért.

Elnök befejező óriás lelkesedést keltett záró szavai után a gyűlés feloszlott, feloszlott avval a benyomással, hogy Igló korona és bányaváros tanácskozó termében üdvös, hazánk bányáiparára hasznos határozatokat hoztunk! Hogy tanácskozásaink menete, lefolyása, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesülethez méltó volt, s hogy e közgyűlése egyesületünknek, különösen s elsősorban védnök úr ő Nagyméltóságának

felszólalása által, bányajog-, bányászat történeti nevezetességre tarthat igényt.

Hogy a közgyűlésről szóló jelentésünk teljes legyen fel kell még említenünk, tiszteletbeli elnökünk *Dr. Lukács László* pénzügyminiszter úr ő Nagyméltóságának, *gróf Teleki Géza* elnökhöz intézett, nagy lelkesedést keltett következő üdvözlő táviratát:

*Gróf Teleki Géza ő nagyméltóságának
mint a bányászati egyesület elnökének*

Szepes-Igló.

»Meleg rokonszenvvel üdvözlöm Nagyméltóságodat és az egyesület mai közgyűlésén megjelent tagtársainkat ama őszinté kívánságom kíséretében, hogy a közgyűlésnek az egyesület érdekében kifejtendő működését a legjobb siker koronázza.«

Lukács László.

S, hogy semmit se felejtünk ki jelentésünkből, még meg kell említenünk, hogy *Elnök úr* ő nagyméltósága, nagy tetszéssel fogadott javaslata folytán, ez üdvözlő táviratra, következő távirati válasz küldetett el:

Dr. Lukács László pénzügyminiszter úr ő nagyméltóságának

Budapest.

»Fogadja Nagyméltóságod szíves megemlékezéseért hálás köszönetünket s fogadja a Szepes-Igló üsszegyülekezett bányászok legmelegebb üdvözlését.

Gróf Teleki Géza.«

* * *

A díszebédről a »Jó Szerencse« lap, saját megfigyelésünk s gyorsírói jegyzetek alapján a következőkben számolunk be:

Oly nagyszabású közebéd aligha volt Igló-füreden, e kies fekvésű fürdőtelepen, melynek minden útja, minden dombja, minden zuga, a hajdani kohótelep jellegét tükrözi vissza, mint a vasárnapi. A bankett-bizottság buzgalmát és izlését dicséri annak lefolyása.

Igló-füred nyaraló-telep pompás helyiségeiben, a gyönyörű fenyvesek közt, jó zene mellett s emelkedett ünnepi hangulatban lefolylt ezen közebéd az illusztris vendégekben és az összes értelmiségben a legjobb benyomást keltette.

Hogy a bányászok és kohászok jól fogják magukat érezni itt, az már bizonyos volt akkor, mikor a rendezőség, a bányászszellemek, a kohó-koboldok ez elhagyott, más üdébb, fürgébb szellemek által elfoglalt birodalmát választotta a közebéd, a díszebéd színhelyévé.

Igló városa ez alkalommal is megmutatta, hogy a közérdekért tud lelkesedni s hogy a közérdeket minden eszközzel érvényre juttatni akarja. Különben, ahol oly mozgató erők működtek közre mint dr. Münnich Aurél, és Münnich Kálmán, ki még bányász-jellegű díszkapuról, díszbe öltözött, mécses és régi bányamérműszereket vivő bányászok sorfaláról sem feledkezett meg, és Folgens Kornél polgármester, ott a siker el nem maradhatott.

A közebédhez a déli 12 órakor befejezett közgyűlés után kocsikon rándult ki a közönség Igló-füredre. Az ebéd délután két és fél órakor kezdődött. Részt vett ez ebéden 230 személy.

A kitünő s kitünően felszolgált, vendéglőst s pinceszért dicsérő ebéd étrendje a következő volt:

Szárnyas ragout leves.

Tok tartar-mártással.

Boeuf à la mode körözve.

Rucza és liba.

Compot és saláta.

Bisquitt roulad chaudeauval.

Túrós csusza.

Sajt.

Vegyes gyümölcs.

Fekete kávé.

Az első felköszöntőt, melyet az egész közönség állva hallgatott végig, *gróf Teleki Géza* elnök mondotta a királyra. A beszéd a következő:

T. uraim! A bányász a munka embere s mint ilyen, tudja méltányolni az ernyedetlen, a kitarató munkát. Van-e Magyarországnak nagyobb munkása, van-e valaki, aki éjjelét és nappalát jobban feláldozza Magyarorszáért, van-e Magyarországnak nagyobb embere, mint a mi királyunk, (zajos éljenzés, a jelenlevők felállanak) aki munkájával igyekszik népét boldogítani és aki meg tudja érteni népét, daczára annak, hogy számosan fáradoznak azon, hogy minket meg ne értsen. (Lelkes éljenzés.)

Ezért az igazán alkotmányos és nekünk nagyon drága királyért ürítem poharamat! Éljen a király! (Hosszszantartó, zajos éljenzés.)

Az újból és újból felharsanó éljenzések, a kitünő népzenekar riadó üdvözlő refrainje alig engedték szóhoz jutni *Münnich Aurél* országos képviselő, a város, a megye, a társaság ékesen szóló és fáradhatatlan szónokát, ki Igló-füred részvénytársasága nevében üdvözölte a jelenlevőket:

Mélyen tisztelt társaság! Hajdan itt ezen a helyen, ahol ma összegyülekeztünk, bányászok dolgoztak. Még nem olyan régen a kohó füstölgött szomszédságunkban, még nem oly régen bányászok dalától és az akkor még csak »Glück auf«-tól viszhangzott e völgy. És ime változtak az idők! Már nem füstölög a kohó, megszűntek a bányák és ezen a telepen üdülő telep létesült. »Szerencse fel« és »Jó szerencse« helyett ma már csak jó mulatságot kívánnak itt kölcsönösen egymásnak. És nekünk, akik e telepet létesítettük, bizonyára nagy élvezetet szerez, ha vendégeink jól mulatnak. Senki sem kerüli el sorsát. Ime a bányászok visszatértek ama helyre, ahol a bányamunka folyt és körünkben tisztelhetjük hazánkknak legkiválóbb bányászait.

Hogy mennyire boldogoknak érezzük magunkat mi, Igló-Füred részvénytársasága, hogy éppen mi lehetünk szerencsések telepünkön e díszes társaságot üdvözölni, azt tiszta szívből eredő szavakkal nem is lehet kifejezni. Én tehát, midőn Igló-Füred részvénytársasága nevében szívből köszönöm, hogy szerény telepünket

jelenlétükkel kitüntetni méltóztattak, kívánom, hogy érezzék itt magukat jól, hogy itt, ahol hajdan bányamunka folyt, ma a vígság és jókedv legyen itthon. (Élénk tetszés.) A jelenlevő hölgyekre és urakra emelem poharamat, kívánom, hogy a Gondviselés őket családjaikkal együtt sokáig jó egészségben tartsa meg. (Lelkes éljenzés.)

Következett *Folgens Kornél* polgármester, az »Orsz. Magy. Bányászati és Kohászati Egyesület« felvirágzását, fejlődését, megerősítését kívánó lelkes, érczes, lelkesedett hangon elmondott köszöntője:

Midőn a jelen század elején a nemzeti állam megszilárdítása iránti mozgalom hazánkban megindult, Széchenyi István gróf, a felejthetetlen emlékeztű, lelkes, hazafias érzelmű főúr úgy a főnemesség körében, mint az ország összes rendű és rangú polgárai között élő szóval és írásban a nemzeti erők hazafias czélből való összetömörítésén nemes lelke egész hevével fáradzott. Lelkes szózata nem volt üres hang a pusztában, a társulatok, és egyesületek száma nőttön-nőtt és növekszik ma is, midőn nemzetgazdasági és politikai viszonyaink mellett főfontosságúakká azok válnak, melyek a hazai ipar fejlesztését, önállósítását, versenyképességét a világpiacon közvetlenül vagy közvetve elősegíteni hivatvák. Ezen egyesületek között kiváló helyet foglal el az »Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület.«

Már az őskor népei is felismerték a Bányászat fontosságát, de felismerték és honorálták annak nagy jelentőségét a klasszikus ókor és az ujkor uralkodói és státusférfaik is; így létesítette dicső emlékeztű Mária Terézia királynőnk a később világhírré szert tett selmeczi bányász-akadémiát.

Midőn a bányász a föld mélyében rejlő érczet a napvilágra hozza és a kohász ezt mély szakértelemmel oly állapotba juttatja, melyben a legfejlettebb iparállam termékével bizvást versenyre kelhet, ez által oly alapot vetett a hazai ipar fejlesztésének, melynek nagy értékét minden szakavatott, hazafias irányú hasznos munkát megbecsülni tudó embernek el kell ismernie. (Úgy van!) Hogyne ismernők el ezt mi, akik im most abban a szerencsében részesülünk, hogy a magyar bányászok és kohászok orsz. egyesületének tagjait vendégeinkként üdvözölhetjük (Éljenzés), hogyne fejeznők ki hazafiai hálás elismerésünket azok iránt, akik ezen iparág előbbrevitele érdekében, nézeteik, szerzett tapasztalataik kölcsönös közlése végett congresszusra gyültek össze városunk falai között.

Emelem poharamat az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület felvirágzására, a jelenlevő bányászok és kohászok éltetésére, az egyet nemeslelkű pártfogóira és mindama tisztelt vendégeink üdvére, kik a bányászati és kohászati egyesület congresszusbeli ünnepein résztvenni méltóztattak.

Isten tartsa mindnyájukat! (Zajos éljenzés.)

A következő szónok *Klug Ottó* volt, kinek tószája osztatlan tetszésnek örvendett, — osztatlan tetszésnek mondjuk, mert *dr. Wekerle Sándornak*, az egyesület

szertelve tisztelt védnökéhez, a város rajongással tisztelt díszpolgárának szólott. Szónoknak éljenzésektől többször, huzamosan megzavart beszéde, gyorsírói feljegyzések nyomán, a következő:

Mélyen tisztelt társaság! Midőn itt, ez erdőkoszorúta helyen, ahol évszázadokon át szorgalmas bányász kezében forgott véső és kalapácsütésre bérceink visszhangja felelt, ahol minden talpalatnyi föld hirdetője lehetne a Szepesség bányászatának és kohászatának, midőn e helyütt felszólalok, úgy érzem, mintha egy regény hőse, az úgynevezett bányarém is örömjajunktól fölébredne, közöttünk megjelenne és fondorkodásával felhagyva, helyet kérne sorainkban, hogy velünk együtt ünnepet ülhessen azon illustris államférfiu tiszteletére, kit Igló város közönségének határtalan tisztelete, nagyrabecsülése, ragaszkodása és hódolata jeléül díszpolgárává választott (zajos éljenzés), átnyujtva azt, amit egy város, egy polgár, mint legbecsesebbjét ajándékozhat oda.

Fogadja Excellentiád itt, a Kárpátok alján, az ország határszélén, rideg időben és rideg helyen, de meleg szívből fakadó üdvözlését a hazához minden időden tántoríthatatlanul ragaszkodó iglói polgárságnak. (Lelkes éljenzés.) Fenyveseink örökzöldje legyen jelképünk és legyen maradandó emléke mai ünnepnapunknak.

Midőn ezek után poharat emelek, kérem a Mindenhatót, hogy a mi drága hazánk, a bányászati és kohászati egyesület és Igló város javára és dicsére ő Excellentiáját, *dr. Wekerle Sándort*, Igló város díszpolgárát sokáig éltesse. (Élénk éljenzés.)

És felemelkedett helyéről az ünnepelt, hogy viszonozza az ünnepeltetést, hogy ékesszólásának ragyogásával még felejthetlenebbé tegye ez amúgy is felejthetetlen, mert páratlanul kedves, emlékezetes perczeket.

Beszéde polgártársainak, polgártársaihoz szólott, de szólott mindnyájunknak is, mert hazaszeretetről elvállalt kötelességek hű teljesítéséről s mert a bányászatról is beszélt! s mert a bányászok kedves házigazdájáról s ennek nemes polgáraitól beszélt!

Halljuk csak!

Igen t. hölgyeim és uraim, még inkább t. polgártársaim! Engem ma sokszor megillet a tiszt, hogy köszönetet mondjak. Köszönetet mondjak azért a szíves fogadtatásért, azért a kitünő ellátásért, amelyben engem és bányászbarátaimat körükben részesítettek. (Éljenzés.)

És engem a hála nyilvánításának ezen legújabb keletű kötelékein kívül régibb kötelékek is fűznek Igló városához. És ha az előttem szóló igen t. társunk nem is tisztelt volna meg felszólalásával — amelyet így köszönettel veszek, mert alkalmat szolgáltat arra, hogy felszólaljak én is — mindenesetre kerestem volna az alkalmat, hogy lerójjam egy régebbi keletű tartozásomat.

Igen helyesen jelezte t. társunk, hogy a megtiszteltetésnek legnagyobb neme, amit a polgárság nyújthat, az, amiben engem volt szíves Igló város polgár-

sága részesíteni. (Zajos éljenzés.) Én is így fogom fel a dolgot, uraim. Csakhogy amit ezelőtt megtiszteltetésnek véltem, azt most, mióta szerencsés vagyok az önök körében jelen lehetni, — és ezt ne vegyék egyszerű szép mondásnak és hízelgésnek, mert én nem a felszíneket, hanem a dolgok mélyét szoktam kutatni — mióta látom itt azt az érzület mélyében gyökeredző igaz hazafiságot, a polgári erényeknek azon bőségét, a munkára, előhaladásra való törekvést, az élet egyszerűsége mellett mégis a kor legmagasabb színvonalán álló igények utáni törekvést: azóta, higyjék el, nemcsak megtiszteltetésnek, hanem büszkeségemnek tekintem azt, hogy szerencsés vagyok Igló város díszpolgára lehetni. (Lelkes éljenzés.)

De éppen azért, mert itt ezen kellemes és feledhetetlen órák, melyeket szerencsés vagyok önök körében tölteni, csak öregbítették azt a tiszteletet és becsülést, amelylyel önök iránt viseltetem, ezek egyúttal csak szorosabbra fűzhetik azt a köteléket, mely engem Igló városához fűz.

A közélet embere az őt érő megbecsüléseket és megtiszteltetéseket nem teszi az egyéni tulajdonoknak abba a kincstárába, ahol azokat a homály fűdi, mert a megtiszteltetések ezen kincseknek nevezett neve abban különbözik a közönséges kincsektől, hogy azok nem privát tulajdont képeznek, hanem a megtiszteltetést az illető úgy fogja fel, mint a legszebb utalványt a jövő kötelelességekre. (Tetszés.) Ebből meríti mandátumát a jövő tevékenységre, ebből erejét a csüggedés óráiban. És legyenek meggyőződve, hogy a megtiszteltetést és az engem önökhöz fűző köteléket én is a szó ezen igaz, komoly és nemes értelmében fogom fel. (Éljenzés.)

Ebből folyólag, t. uraim, nem avval az egyszerű igérettel, hanem avval az eltökélt szándékkal szólalok itt fel és mondok köszönetet ezért a megtiszteltetésért, hogy ha én reám Igló városa vagy annak bármely polgára közügyben és közérdekben számítani kíván, engem Igló város érdekeinél, a közérdekeinél, mint igaz munkatársát, mint igaz barátját mindig meg fog találni. (Hosszszentartó, lelkes éljenzés.)

Engedjék meg, hogy még egyszer köszönetet mondjak és azzal fejezzem be szavaimat: szerencsémnek fogom tartani, ha szolgálatára lehetek Igló városának, amelyért most poharamat emelem. (Szűnni nem akaró lelkes éljenzés.)

Lassan csendesült le a lelkesedés, a pohárcsengés s még *Münnich Kálmán* bányáigazgató ércesen csengő férfias hangja is csak nagy nehezen tudta túl harsogni a harsogó éljenzéseket, melyekkel Wekerle díszpolgárt ünnepelte Igló város közönsége.

De végre lecsendesült a lelkesedés egy pillanatra, hogy újra felharsogjon a bányászok soraiból, mert hisz a bányászok elnökét, a bányászok elsőjét köszöntötte fel a közülük való bányász, *Münnich Kálmán* bányáigazgató.

Mélyen t. asztaltársaság! Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület ma itt egybegyűlt, hogy megtartsa rendes közgyűlését. Ha visszatekintünk

egyesületünk történetére, azt tapasztaljuk, hogy alig néhány éve bizonyítja be életerejét az által, hogy oly tárgyak felett tanácskozik, a melyek rendkívül fontosak bányászatunkra és kohászatunkra nézve és csakis a legutóbbi években sikerült működésünkkel elérni azt, hogy egyes fontos kérdésekben egyesületünket is meghallgassák.

1885-ben, a kiállítás alkalmával tartottuk első kongresszusunkat és akkor alapítottuk meg nagy egyesületünket. Az első években azonban alig volt nyoma működésünknek. Ennek oka abban rejlik, hogy bármely egyesület mindaddig, a míg nem találja meg azt a férfit, aki ügyeit vezesse, a ki kormányozza és működését helyes utra terelje, eredményes munkálkodást nem tud kifejteni.

Nekünk sikerült egyesületünk élére oly férfit megnyernünk, a ki számtalanszor bebizonyította, hogy nemcsak azért áll egyesületünk élén, hogy azt a díszes állást betöltse, hanem azért, hogy előljárjon, példát adjon mindenkinek és munkája által oda vezesse egyesületünket, a hová ma eljutottunk. (Éljenzés.)

E férfiü egészségre üritem poharamat azzal a kívánsággal, hogy még soká álljon egyesületünk élén és vezesse szakavatott kezeivel egyesületünk ügyeit.

Egyesületünk t. elnöke, Teleki Géza sokáig éljen! (Hosszas lelkes éljenzés.)

A következő szónok, *Nikházy Frigyes*, a kormányra, a kormány tagjaira s annak jelenlevő képviselőjére: Wagner Vilmos miniszteri tanácsosra emelte poharát, mondván:

A magyar nemzet mindaddig, míg csak a védelemre, az önfeltartásra és nem a növekvésre, fajerejének kibontására gondolt, a multnak, a multban saját létéért és szabadságáért folytatott küzdelmeknek köszönhetette a magyar név nimbuszát. És ez még ma sem halványodott el, sőt fokozódott akkor, a mikor a művelt nemzetek versenyében mint aktív kulturnép kilépett a porondra, hogy kiküzdje a maga elé tűzött nagy célt: a nagy nemzeti eszmét, mely nem egyéb, mint a magyar nemzeti kultúrallam megteremtése.

Ennek a létesítésén, a magyar nemzeti és nemcsak a politikai állam, a magyar nemzeti társadalom és a magyar nemzeti kultúra megteremtésén fáradoznak évtizedek óta államférfiaink. Avagy kinek közülünk nem tűnnek fel lelki szemei előtt a mai napon ama szellemóriások, kiknek munkaereje, nagyszabású tehetségei és merész koncepcziói egy évtizeddel ezelőtt elragadták a közvéleményt és hatalmas lökással előbbre vitték a magyar nemzetét ama hivatás elé, melyre az európai népek szabadságának és fejlődésének érdekében hivatva van.

S hála a gondviselésnek a jelenben is oly férfiak vezetik a magyar állam hajóját, kik dicső elődjeiktől öröklött lelkesedéssel, mondhatni szenvedélylyel munkálkodnak a magyar nemzeti kultúrallam továbbépítésén, kik a magyar aspirációit megértve, a magyar társadalomban szunnyadó erőket felszerkentse és azokat lehetőleg támogatva, öntudatos erélylyel, kitartó, kö-

vetkezetes munkával és szakértelemmel törnek ama czél felé, melyet a magyar nép nemzeti eszméje eléjük szab.

Ezekre a gondviselészerű államférfiakra, a magyar kormány tagjaira és annak jelenlévő képviselőjére, méltóságos Wagner Vilmos miniszteri tanácsos urra emelem poharamat, azzal a hő óhajjal, engedje a magyarok Istene, hogy a nagy nemzeti munkában erejük meg ne fogyjon és hogy azokból a küzdelmekből, melyeket a magyar nemzeti kulturállam kivívásáért folytatnak, diadalmasan kerüljenek ki. Éljenek! (Lelkes éljenzés).

Nyomban a kormányra mondott eme nagyszabású és nagytetszéssel fogadott tósztra egy új tósztt kötötte le a hallgatóság figyelmét; *Csáky Zenó grófot*, Szepes megye főispánját köszöntötte *Schivetz Lipót*.

Mélyen t. asztaltársaság! Az államférfiaktól álló kormány csak akkor képes az állampolgárok boldogságának biztos alapját megvetni, ha a kormány főbb intézkedéseinek végrehajtására hivatott közegei, első sorban a magyar állam bástyáit képező vármegyék kormányzatával megbízott férfiak megteszik mindazt a mire szükség van, hogy az a nagy munka, melyre ez a nemzet hivatva van, eredményre és sikerre vezessen.

Vármegyénk, mely a teremtő által ketté alakított édes hazánk kerítéséül odaadott Kárpátok és a megingatlanságot jelképező magas Tátra alján terül el, egy historiai multtal bíró ősi grófi család igen kiváló tagja által kormányoztatván, habár ezen megyét nem díszítik a róna arany kalásza, mindamellett a kitartó munka, az ipar, kivált a bányaipar fejlesztése mellett képes volt megmutatni, hogy az előrehaladástól nem riad vissza.

Midőn hálát adunk a gondviselésnek, hogy vármegyénk kormányzata jelenleg is ezen ősi grófi család egy kimagasló alakjának kezében van, (lelkes éljenzés) aki mindent megtesz az ipar fejlesztése érdekében, aki minden alkalmat megragad, hogy a megye területén az ipart felvirágoztassa, a ki vaskezeléssel minden jót előmozdít és minden rosszat megakadályoz, ezen kiváló férfiura, *Csáky Zenó grófra*, Szepes vármegye főispánjára emelem poharamat, a bányászok jelszavával jó szerencsét kívánva neki a kitartó munkához és kívánva, hogy a mindenható Isten őt hazánk, vármegyénk, Igló városa javára sokáig éltesse. (Lelkes éljenzés).

S szóhoz jutott végre nagysokára, az idegenből a vendégszeretet által honosakká avatott közgyűlési tagok szónoka, *dr. Amon Ede* orsz. képviselő is, hogy helyeslésekkel és tetszést nyilvánító éljenzésekkel félbe szakított üdvözlését, köszönetét, Igló város felvirágoztatását kívánó köszöntőjét elmondja.

Mélyen t. társaság! Mindazok, akik mint én, messze távolból szerencsés véletlen folytán ide vetődve jelen lehettem a tegnapi ismerkedési estélyen, szívesen fognak visszaemlékezni szeretett elnökünk abbéli ki-

jelentésére, amidőn tiltakozott az elleu, hogy őt it idegennek és vendégnek tekintsék, mert ő ebben az körben otthonosnak érzi magát. (Éljenzés). Szívesen fognak visszaemlékezni ezen kijelentésre t. tagtársaim azért, mert Ő Excellentiája igazán szívünk mélyéből beszélt. Mi is teljesen ugyanazon impresszió alatt állunk. És ha fürkesszük a dolgoknak alapját és azt kérdezzük, honnan ez a kölcsönös rokonszenynek ilyen spontán megnyilatkozása: én ennek okát, indokát abban vélem megtalálni, hogy önöket, Igló város polgárait ugyanazon szellem lengi át, a melyet mi magunkénak is szeretünk tekinteni, t. i. az ősrégi patriárchalis bányaszellem, (éljenzés), az a szellem, a mely ősrégi »Glück auf« és a mostani »Jó szerencsét« kívánó üdvözlésben ezen országnak összes bányászatát mintegy egységes családdá tömöríti. És én nagyon csodálkozom, hogy t. barátom és házigazdám a tegnapi napon azon aggodalmának adott kifejezést, vajjon Igló méltó helyet fog elfoglalni azon városok sorában, a melyek bennünket eddig vendégül meghívni szívesek voltak.

Hiszen ezen kölcsönösen, spontán és kiváló módon megnyilatkozó rokonszeny azt hiszem fényes bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy mi nem nézzük Iglón, hogy mit nyujtanak, hanem azt, hogy miképen nyujtják azt. És ebben a tekintetben Igló város közönsége bátran kiállhat a verseny terére, mert nagyobb melegséggel, szívesebben és rokonszenyesebben nem fogadtak bennünket sem. (Lelkes éljenzés).

Én azt hiszem nem méltóztatnak félreérteni és egyszerű sablonnak tekinteni, midőn én most a magam és vendégtársaim nevében kedves kötelességemnek tartom, hogy legforróbb hálánkat fejezzem ki ezen nemes város polgáraival szemben azon kiválóan meleg és nagyszerű vendégszeretetért, mellyel bennünket fogadtak. (Éljenzés).

Midőn ezt teszem, poharamat ezen nemes város jövődjé felvirágoztatására emelem és kívánom, hogy abban a fontos politikai misszióban, a melynek betöltésére hivatva van, a jövőben is sikeresen járjon el és kívánom, hogy az egek ura ezen város közönségét a maga összességében és egyes polgárainak személyében is a haladás és a fejlődés pályáján továbbra is tartsa meg. (Lelkes éljenzés).

Az országgyűlés, a törvényhozó testület jelenlévő képviselőire *Esztel József* emelte poharát, rövid de tartalmas felszólalásával általános tetszést aratva.

Mélyen t. uraim! A szép szavak, a melyek felhangzottak, engem fellelkesítettek annyira, hogy én, a ki toasztolni nem szoktam, mégis egyszerűen, őszintén, rövid szavakkal, de annál mélyebben átérezve üdvözlöm az országgyűlés itt jelenlévő képviselőit, (lelkes éljenzés) a kik eljöttek körünkbe, hogy a bányászati kongresszust munkálkodásában támogassák és a kongresszus tekintélyét emeljék.

Ezen országgyűlési képviselők egészségére ürítem poharamat. Éljenek.

Kapcsolatban ez általános jellegű tószttal, *Ház Sándor*, hazaszólva, Igló város orsz. képviselőjét, Igló város bölcsét, Münnich Aurél orsz. képviselőt élteti.

Mélyen t. asztaltársaság! Valahányszor Igló város közönsége ünnepet ül, mindannyiszor egy sympathikus alak magaslik ki az ünneplők közül, kinek neve Igló város ujjbkkori történetének minden lapján ragyog. És méltán, mert habár törvényhozói hivatása polgártársai köréből a távolba ragadta — mind a mellett valahányszor Iglón valamely kulturális avagy szocziális intézmény létesítése iránt megpendült az eszme, mindannyiszor közöttünk termett, hogy bennünket bölcs tanácsával ellásson, és hogy a munka oroszlánrészét magához ragadja. Hogy az ekkép általa megpendített és velünk együtt létesített intézmények mennyire felelnek meg czéljaiknak — azt consequens működésükből látjuk és valamennyi fennállása által igazolva van.

Mélyen tisztelt asztaltársaság! Jó lélekkel mondhatom, hogy Igló városának igen számos kulturális és szocziális téren működő ujjbkkori intézménye nincsen, a melynek létesítésén további fejlesztésén az ő keze és esze ne működött volna. És hogy Igló városa tényleg szép fejlődésnek indult, az a városi közönség kiváló intelligenciája mellett az ő érdemének róható fel.

Ha a magyar nemzet halhatatlan emlékü nagy hazánkiát: Deák Ferenczet — a haza bölcsének nevezi, úgy én méltán nevezhetem dr. Münnich Aurél urat városunk szülöttjét Igló város bölcsének, — a kinek tartós egészségére emelem poharamat azon őszinte szívből fakadó kívánsággal, hogy szülővárosa szép fejlődése fölötti örömet, bánat sohasem zavarja. (Zajos, szünni nem akaró éljenzés.)

S nagyon szívünkhöz, szívünkből szólott *gr. Csáky Zenó* főispán, ki a bányaipar ünneplése mellett, a Szepesség bányászatának egyik leghívatásosabb, legnagyobb tekintélynek örvendő, legrokonszenvesebb alakját, Münnich Kálmán bányaignazgatót éltette.

Gróf Csáky Zenó szónoklat számba menő jeles tósztja, gyorsírói feljegyzések szerint a következő:

Mélyen tisztelt asztaltársaság! Az a kitüntető megemlékezés, a melyben az előbbi felszólalás által részesülni szerencsés voltam, csak megerősítette azon nézetemet, mely szerint alig magyarázható meg és családomra nézve tulajdonképen elszomorító az, hogy az annyira fontos és valamikor nagy gazdasági szerepre hivatva volt szepesi bányaipar története szerint, melyben régente egy Thurzó, ujjb időben pedig Trangusz, Rombauer és Probstner, a híres bányapolgárság működése alkalmával Andrassy György és Zsedényi örök emléket biztosítottak maguknak, a Csákyak, a kik különben évszázadok óta hű szolgái a vármegyének és hazájuknak, (lelkes éljenzés. Ugy van!) mint bányászok nem szerepeltek soha.

Be kell vallanom uraim, hogy magam is őseim nyomdokába lépve, bányát csak neve után és külsejéről ismerek és hogy tárnában nem jártam soha, (derültség) de mint szorgalmas megfigyelője a szepesi viszonyoknak és érdekeknek, felismerni tanultam a bányaiparnak óriási fontosságát, és azért poharamat a Szepességnek azon férfára emelem, a ki a jelen korban e téren, de minden más téren is, fáradságtalan

tevékenységgel és szorgalommal szülővárosának, de az egész vármegyének érdekeit is előmozdítva, teljes joggal igényt tarthat szívből eredő elismerésünkre.

Münnich Kálmán bányaignazgatót éltetem! (Zajos éljenzés.)

A következő felszólalás az egyesület tulajdonképeni megteremtőjének, fejlesztőjének, megerősítőjének, Sóltz Vilmos, ügyvivő alelnöknek szólott, ki az egyesület már-már süllyedő hajóját biztos kézzel a nyugodt fejlődés révpartjára vezette. Az érdekesen, magyaros zamatossággal tósztozó, *Matolcsy János* volt.

Halljuk csak!

Uram, uram Stavács Viktor uram, szállok az urhoz! (Stavács Viktor: Állok elébe.)

Egy falusi iskolamester az apostolok rendes szokása szerint gyalog utazik egy falun keresztül. Meglátja ott egy hasonló sorsú kollegáját, ki a kertjében káposztát kapál.

Látja ugyan, hogy min dolgozik, de az már a magyar ember szokása megkérdezni: »Mit dolgozik édes atyám fia.« ... Hát a mint tetszik látni édes kollega uram szútyongatom közös anyánkat, hogy rólam mostoha gyermekérül ne feledkezzék meg.

Hogy mennyire ráillik ezen mondás a mi magyar bányászainkra, felesleges bővebben fejtegetnem. (Élénk tetszés.) Ők is véres verejtékkel igazán szútyongatják ezt a közös anyát, hogy róluk és rólunk mostoha gyermekérül ne feledkezzék meg.

Ezzel talán be is fejezhetem rövid mondókámat, ha nem ülne magas illusztris vendégeink sorában egy férfit, ki a bányászatnak és kohászatnak lelkes hive, az egyesület ügyvivő alelnöke, ennek lüktető vére, tanszékének kitűnő apostola és aki minden szepesi embernek büszkesége, mert idevaló.

A boldogság nemtőjét, kérem, simítsa el nemes homlokáról a munka, gond, fáradság ekéje szántotta redőket; adjon neki hosszú életet, boldogságot, hogy még sok hasonló nemes előharczosokat nevelhessen úgy az egyesületnek mint hazánknak.

Isten éltesse nagyságos Sóltz Vilmos ügyvivő alelnökünket. (Lelkes éljenzés.)

A mi emberünknek, a mi vezérünknek éltetése, szólásra kényszerítették a mi emberünket, *Schmidt Géza* tagtársát, hogy jobbaink közül a legjobbak egyikét, Borbély Lajos vezérignazgatót, egyesületünk egyik alelnökét üdvözölje. éltesse.

Mélyen t. uraim! Dr. Münnich Aurél országgyűlési képviselő úr a tegnapi ismerkedési estélyen nagyon helyesen hangsúlyozta, hogy ha azt akarjuk, hogy Magyarország versenyképes legyen azon államokkal szemben, a melyekkel versenyeznie kell, akkor legfőbb törekvésünk az legyen, hogy Magyarország iparát emeljük.

Engedjék meg, hogy ezen megjegyzéshez hozzáfűzzem, hogy e mellett még arra is kell törekednünk, hogy a fellendülő ipart minden ízében magyarrá tesszük. Nem akarom ezzel azt mondani, mintha a jelenlegi viszonyok ellen alaposabb kifogásaink lehetnének,

de igen is mondom azért, hogy hangsúlyozzam, hogy az utolsó tíz év alatt ebben a tekintetben kifogást egyáltalában nem lehet emelni. Oly nagy a haladás e téren, hogy nem hiszem, hogy célunk elérésében képes volna bennünket megakadályozni. Felhoztam ezt másrészt azért, hogy hangsúlyozzam, hogy a jelenlegi állapot megteremtésében az érdem azoké, a kik a magyar magánvállalatoknál szívük egész melegevel csügtek azon a gondolaton, hogy a magyar bányászatot és kohászatot teljesen magyarrá tegyék. Sokan működtek itt közre, de mint mindenütt, itt is akadt egy vezér. Ez a vezér mutatta meg a többi társulatoknak azt, hogy a magyar akadémiák magyar növendékei rendelkeznek annyi ismerettel mint a külföldi egyetemek hallgatói. Ez az egyén ma oly állást tölt be, amelyre kezdő hivatalnoki állásból jutott; nagy tudásával, magas képzettségével, kiváló szorgalmával a vezetése alatt levő vállalatot Magyarország első vasgyárává emelte.

Ezek után talán említenem sem kell, hogy egyesületünk kiváló másodelnökéről Borbély Lajosról van szó, kitől csak azt kérem, hogy miként eddig, ugy ezután is legyen kegyes szívén hordani az egyesület ügyeit és a magyar bányász fiatalság sorsát. Isten éltesse őt. (Lelkes éljenzés.)

S a megkezdett szónoklatok áradata tovább folyt szakadatlanul, feltartóztatlanul.

Singer Bálint Igló város közönségét s ennek kebelében alakult rendezőseget éllette;

Sóltz Vilmos ügyvivő alelnök a szepes-iglói osztályra emelte poharát;

Farbaky István orsz. képviselő, tiszteletbeli tag, az alma materre, a selmeczi akadémia felvirágozására és fejlődésére s annak jelenlevő jeles tanáira üritette poharát.

Münnich Kálmán bányagazgató Mattyasóvszky Tamást, Sáros megye volt főispánját éllette s végre szólottak az egyesület utolsó napszámáról, a titkárról is.

Singer Bálint, *Sóltz Vilmos* és *Münnich Kálmán* tótszjai, elmondásuk sorrendjében a következők:

T. uraim! Kedves kötelességet akarok teljesíteni, midőn azokra emelek poharat, kiknek a mai ünnep létrehozásában jelentékeny szerepük volt. A mai ünnepély szép sikere Igló város közönségének, a közönség kebeléből kiküldött rendező bizottságnak, valamint a szepesi osztály elnökének érdeme.

Fáradozásukat nem tudom kellőleg méltányolni, meg tudom azonban köszönni az egyesület nevében, kívánva, hogy az Isten őket szállásadóinkkal egyetemben, sokáig éltesse. (Lelkes éljenzés.)

T. társaság! Az egyes vidéki osztályok buzgó tevékenységének igen nagy része van az egyesület felvirágzásában. Teljes erejükkel azon fáradoztak és fáradoznak, hogy a bányászatot arra a polczra emeljék, mely őt, mint szaktudományt megilleti s hathatósan közreműködnek bányászati iparunk fellendítése érdekében. Ezt a buzgó munkálkodást vagyok bátor ez alkalommal a

vidéki osztályoknak az egyesület nevében megköszönni. Különös megelégedésemre és örömökre szolgál az, hogy én, mint szepesi ember, a szepesi osztályt üdvözölhetem. (Eljenzés.) Jól esik szívemnek, hogy itt egy oly osztályt találtam, amely minden erejével és kiváló tevékenységgel iparkodik a bányászat ügyét előbbre vinni.

Poharamat az említett osztályra emelem, szívből kívánva, hogy felvirágozzék és hogy minden egyes tagját az Úristen sokáig éltesse. (Élénk éljenzés.)

Münnich Aurél uram, *Münnich Aurél* barátom, szállok az Úrhoz! (*Münnich Aurél*: Állok elébe!)

Felszólalásod, bevezető szavaid különös érzelmet keltettek bennem. A multból bizonyos tekintetben bánatot, a jelenre és jövőre nézve reményeket merítettem. Ha az ember az itteni romokat tekinti, látja, hogy itt egykor más irányban pezsgő élet és munka honolt. De nemcsak itt, hanem a Szepesség egész felső vidékén mindenütt találkozunk romokkal, melyek ugyan azt mutatják, hogy ez ma már nincs meg, ez kelt bennem bizonyos bánatot és fájdalmat. De ha fontolóra vesszük azt, hogy a multnak romjain új élet ébredt és ha látjuk, hogy a mult helyében új, hasonlírányú ipar keletkezett, akkor meg öröm szállja meg szívünket. Egykoron a bányászat csak művészet, később azután jóformán csak mesterség volt, manapság azonban komoly tudományt képez. Aki ma bányászattal akar foglalkozni, annak sok irányban okvetlenül alapos képzettséggel kell birnia. És ha gondolkodunk a felett, hol szerezzük meg azokat az ismereteket, amelyekre szükségünk van, hogy a bányászatot a jelenkor nivóján fentarthassuk, lehetetlen, hogy eszünkbe ne jusson a selmeczbányai bányászati akadémia. A jelenlevő t. tagtársak legnagyobb részben ott nyerték kiképeztetésüket, az ottani alma mater emelkedtek annyira, hogy nemcsak a szaknak, hanem a hazának is jeles, munkás polgáiraivá lettek.

Hálátlanság volna tehát részünkről, ha nem hajtánánk fejet ezen alma mater előtt. Ezért poharamat emelem az alma mater virulására, az akadémia tanári karára és különösen annak jelenlevő tagjaira. (Élénk éljenzés.)

T. asztaltársaság! Engedelmet kérek, hogy másodsor felszólalok, de meg vagyok győződve, ha meghallják, miért szólalok fel, bányásmódra egyhangulag azt fogják kiáltani az illető urak: Jó szerencsét! Glück auf!

Az igen t. előttem szóló említette alma materünket. Mi, akik életünknek talán legszebb éveit ott töltöttük, mindnyájan szívesen emlékezünk vissza azokra az időkre és büszkén mondhatjuk, hogy főleg a bányászati és kohászati szak az, ahol a fiatalság mindig tisztelettel hajlik meg idősebb példányképei előtt. Ez a bányászati szellem uralkodott a mi korunkban, az dívik ma is ott és ez fog dívni mindig.

E díszes társaság tagjai között igen sok főurat látok, aki a bányászat érdekében kifejtett munkálkodásban öszült meg. Hogy ide fáradtak körünkbe, annak mi örülünk; tudjuk, hogy szívesen jöttek, mert hisz

kollégáikra találtak itt. Itt ül azonban közöttünk egy úr, ott ült azokon a selmeczbányai padokon, ahol mi mindnyájan; de akit azóta életpályája egészen más irányba terelt. És ő nem restelte ősz szakállal eleget tenni meghívásunknak és körünkben megjelenni. Azt hiszem, mindnyájan tudják már, hogy mélt. Mattyasovszky Tamás úrról van szó, kinek azt kívánom, hogy még sokáig éljen! (Zajos éljenzés.)

*

A fesztelen, lelkes hangulat még sokáig együtt tartotta a víg, kedélyes társaságot s már késő este volt, mikor az ünneplőket vivő, utolsó kocsik, Igló-füredről elhajtattak.

*

Hogy a nagy nap lefolyásáról teljes, kimerítő jelentés adjunk, még egy külön, a vendégszeretet egy újabb hódító mozzanatáról kell referálnunk.

Magyaroknak írjuk e sorokat, kik magukról ismerik azt, mi a vendégszeretet, mi a szívéllyesség és mégsem hagyhatjuk említés nélkül a magyar vendégszeretet ez újabb mozzanatának leírását az impresszió után, mely bennünk ott megmaradt.

Münnich Kálmán bányagaztó vendégszerető házához voltak ma hivatalosak a bányászati és kohászati kongresszus itt időző egyes tagjai, élükön dr. Wekerle Sándor védnökkel és Teleki Géza gróf elnökkel s azonkívül hivatalos volt Igló értelmiségének egy része.

Az Iglófüreden ma lefolyt közebédről legjobb benyomással távozott meghívottak 8 óraker gyülekeztek Münnich Kálmán bányagaztó lakásának fényes termeiben. A közebéden nyert jó benyomás a legmagasabb fokra emelkedett azon fogadtatás által, melyben Münnich Kálmán és neje által a meghívottak részesítettek. A háziúrnak előzékenysége, szívéllyessége s magyaros őszinte vendégszeretete, de különösen a háziasszonynak elragadó kedvessége leírására alig lehet szót találni. A bőkezű pompa, izlés szinte elfogulttá tette az egyszerű halandót e fényes környezetben. A házi kisasszony keresetlen nyájassága azonban eloszlatta az elfogultságot és éreztük mindnyájan, hogy e házban a jószág tanyáján vagyunk.

Nem hozzuk fel, miként tegnap Münnich Aurél orsz. képviselő fényes ebédje alkalmából nem hoztuk fel az elhangzott tósztokat, melyeket mind és pedig illusztris vendégek ajkáról hallottunk a háziak dicsőítésére elhangzani. Dr. Wekerle Sándor és Teleki Géza gróf voltak az estély középpontjai. Az ő szeretetreméltóságuk oly benyomást keltett, hogy őszinte, fájó sóhajban nyilatkozott meg a vendégek, mindnyájunk hangulata, midőn dr. Wekerle Sándor, a kongresszus büszkesége a vacsora folyamán felállott, a háziaktól és az egybegyűlt vendégseregétől búcsút vett, hogy még az éjjeli gyorsvonattal távozzék körünkből.

A vendégek névsora a következő:

Dr. Münnich Aurélné, dr. Wekerle Sándor, Teleki Géza gróf, Wagner Vilmos min. tanácsos, dr. Münnich Aurél, Farbak István, dr. Ámon Ede, Matyasovszky Tamás főispán, Folgens Kornél, dr. Beerwaldszky János,

Wieland Aladár, Nádas Árpád és Nádas Béla, Reitzner Miksa, Soltz Vilmos, Svehla Gyula, Sárkány Miksa, Litschauer Lajos, Ruffinyi Jenő, Borbély Lajos, Jakobsz Ottokár, Veith Béla, Schelle Róbert, Winkler Pál, Sárkány Kálmán és Esztel József, kir. járásbíró, a »Jó Szerencse« lap szerkesztője.

*

Éjfél volt, mikor a »Bányász-szálló«-ban, Igló különböző vendéglőiben és kávéházaiban nyüzsgő, pezsgő élet lecsendesült; közel éjfél volt, mikor Igló városban a megszokott nyugalom és csend beállott.

* * *

Huszonyolczadikának reggelén dobpergés, trombitaharsogás, katonai zenekarok víg indulói adták az ébresztő jelet. A környéken folyamatban levő hadgyakorlatokra vonultak az Iglón és környéken elszállásolt csapatok, huszárság, tüzérség, gyalogság.

De mi nem értünk rá a hadfiak elvonulásában gyönyörködni, nekünk útra kellett készülni, útra kellett kelni, hogy a komoly munka, a tudomány csarnokai-ban, a hernádvölgyi magyar vasipar társulat krompachi vasgyár-telepein tudásunkat bővítsük s új tapasztalásokat szerezzünk.

A főrendező nehéz szerepét itt is a mindent rendező, mindnyájunk fölött gondviselészerűen örökdő Münnich Kálmán bányagaztó vezette, kihez azonban ma társul egy új főrendező, a meglátogatandó vasgyártelepek vezérigazgatója, Veith Béla tagtársunk is szegődött.

Nekik és a gyártelepek derék igazgatóságának és tisztikarának köszönhetjük, hogy Krompachon oly sokat láttunk, tapasztaltunk, oly sok újat, szépet tanultunk s annyit — mert ezt sem szabad elfelejteni, — élveztünk.

Az Iglóról reggeli 9 óra 35 perczkor induló személyvonathoz csatolt külön kocsikban foglalt helyet a kiránduló társaság. Krompach vasuti állomás felbogarodott indóházához érkezen, itt a külön kocsikat a személyvonatról lekapcsolva külön mozdonyt alkalmaztak, melylyel a vasuti indóháztól távolabb eső telephez szállították a kirándulókat. A bejárathoz érkeve, viharos éljenzés fogadta a congressistákat s midőn Teleki Géza gróf elnök s utána a kirándulók csoportja a fellobogozott bejárathoz jutottak, előlépett a Vasipar-Társulat vezérigazgatója: Veith Béla, s a következő üdvözlő beszédet intézte Teleki Géza gróf elnökhöz és a kiránduló társasághoz:

»Nagyméltóságú Elnök Ur, igen tisztelt Uraim! Nagy örömmel teljesítem abbéli kötelességemet, hogy az urakat vállalatunk, ebbeli munkatársaim és saját magam nevében üdvözlöm. Önök közt sokan vannak a modern magyar vasipar megteremtői közül, kik méltányolni tudják saját tapasztalataik nyomán azon nehézségeket, melyekkel hazánkban minden kezdő iparvállalatnak meg kell küzdenie. Kartársi bizalommal nézünk tehát jóakaró és elnéző ítéletük elé. Isten hozta az urakat!«

Teleki Géza gróf meleg hangon viszonzta az üdvözlést s miután Veith vezérigazgató a társaságot a telep megtekintésére meghívta, felhangzott a telep parkjában a jó zenekar indulója, melynek hangjai mellett vonult be a társaság a telep területére, hol közel a bejárathoz lombosított villás reggelivel vendégelte meg Veith vezérigazgató a kirándulókat, melynél felüldülve, a vezérigazgató és a társulati mérnökök kaulauzólása mellett megtekintették a gyártelepet.

Három órai időbe telt a telep megtekintése, mely idő után fáradt testtel, de a szerzett tapasztalatok által felvillanyozva először a gyártelep mellett berendezett népkonyhába, majd a gyártelep nagyvendéglőjébe térünk be, hol közebéd volt, melyen 154 személy köztük 6 hölgy vett részt.

Ez ebéden sok élvezetes és nagyszabású tósztot volt alkalmunk hallani, s melyen ha a kiszolgálás ellen okadatolt panaszok nem merültek volna fel, — a pinczerek ugyanis inkább képes levelező-lapok eladásával mint köteles teendőjük pontos teljesítésével foglalkoztak, — igen jól érezhettük volna magunkat.

Az első tósztot Veith vezérigazgató mondta az egyesületre és a bányász barátságára; Farbaky országgyűlési képviselő gróf Teleki elnökre és Soltz főbányatanácsosra; Teleki Géza gróf Veith vezérigazgatóra; Soltz főbányatanácsos a krompachi bányász fiatalságra; Szabó Endre hírlapíró a haza boldogságán munkálkodó bányamunkásokra; dr. Münnich Aurél Farbaky István orsz. képviselőre; Soltz főbányatanácsos dr. Münnich Auréla; Teleki Géza gr. Münnich Kálmánra, ki nélkül Iglót annak vidékét és vállalatait képzelni se tudja; Sobó Jenő b. tan. a krompachi gyár felvirágzására és azok alapítóira; Markus László mérnök a selmeczi bányászakadémiára és a selmeczi bányászakadémia tanári karára; dr. Ámon Ede országgyűlési képv. Veith vezérigazgatóra és a telep vezérkarára; végül Fischer Miklós iglói ev. gymnasiumi igazgató hasonlóképp a selmeczi bányászakadémiára tósztoztak.

A társaság gazdag tapasztalatokkal és a legjobb benyomással az 5 óra 56 perczkor induló vonattal érkezett vissza Iglóra esti 7 órakor, hogy az ünnepségeket záró bálon — melyről külön tudósítunk nyomán referálunk — részt vehessen.

Krompach technikai berendezéseiről a gyártelep üzeméről, az eddigi szokáshoz híven, már itt, már most szeretnénk volna jelentésünket hozni; miután azonban *Farbaky I.* tiszteletbeli tag ígéretét bírjuk, hogy e tárgyról ő fog kimerítő czikkben beszámolni, — szívesen eltekintünk itt e leírásokról, — s olvasó közönségünk türelmét kérjük addig, míg a mester tollából, okvetetlenül minden részletében kimerítő szakszerű értekezést, főlapunk hasábjain közölhetjük.

Este ismét összesereglett egy igen szép előkelő társaság Iglón a »Bányász«-hoz címzett szállóban, hogy a komoly munka után egyrészt „*Terpsichorénak*“

másrészt *Bachusnak* hódolva a mindennapias életben egy kis változatosságot idézzen elő.

Táncmulatság rendeztetett a vendégek tiszteletére Igló város közönsége által, és daczára annak, hogy a meghívóban egyszerű ruhában való megjelenés volt jelezve, mégis egész bátran mondhatjuk, hogy *bál* volt.

Elegáns, finom volt ott minden. Első sorban a társaság: a legválogatottabb elemből volt; a díszítés izléses, pazar, a világítás vakító fényű, a zene kitünő.

Mulatott is mindenki fesztelenül, jó kedvben a hajnali órákig, és mindenkit bosszantott az, hogy végének kellett lenni a mulatságnak.

A jelen volt szép hölgykoszorúból megemlítjük:

Asszonyok: Jánosvölgyi dr. Münnich Aurélné Budapest, Schelle Róbertné Selmeczbánya, Folgens Kornélné, Fischer Miklósné, Huszkó Antalné, Strazniczky Frigyesné, Széll Lászlóné, Özv. Jerminé, Fábinyi Sándorné, Pozevicz Tivadarné, dr. Neubauer Lajosné, Özv. Lorencz Hugóné, Özv. Széll Edéné, Bogsch Lajosné, Özv. Tirscher Gyuláné, Kövy Imréné, Özv. Kaufmann Lajosné, Klüg Ottóné, Langsfeld Kálmánné, Özv. Podofszkyné, Schubert Károlyné, Fekete Fülöpné, Nádas Árpádné, Széll Hugóné, Matolesy Jánosné, dr. Wesselényi Mátyásné (Iglóról), Allender Henrikné (Z.-Brezó), Zalán Károlyné Bpest; Krause Tivadarné, Böhm Ágostonné, Weiszkopf Aloiszné (Kotterbach), dr. Heimann K.-né (Z.-Brezó), Piovárcsi Károlyné (Bindt), Baliga Gusztávné (Diósgyőr), Bönischné (Dományoccz), Stárna Sándorné (Dubnik), Schimenszki Románné (Sopron).

Leányok: Münnich Bianka (Igló) a táncmulatság megnyitója. Huszkó Ilona, Strazniczky Jolán, Széll Jolán, Jermi Róza, Fábinyi Ida és Elza, Szomp Emma, Pozevicz Irma és Olga, Neubauer Elza, Széll Szerén és Mariska, Széll Jolán, Bogsch Gizella, Kövy Róza, Kaufmann Irma, Klüg Jolán, Langsfeld Alice (Iglóról), Thern Riza (Locs), Klimkó Jozsefa, Olyyai Edit (Lőcse), Krause Elfride (Kotterbach), Fehér Kamilla (Budapest), Scholcz Anna (Gölniczbánya), Podofszky Paula (Igló), Kováliczky Marus (Kassa), Ujágh Szerén (Merény), Bönisch k. a. (Dományoccz), Zivuska Irén (Debreczen).

A négyeseket 40 pár táncolta, animóval. Általában az egész mulatság fesztelen víg kedélyben folyt le. Igló városának egyike a legjobban sikerült mulatságának volt nevezhető. Bevétel volt 90 frt.

Az ünnepségek evvel véget értek s véget ért a közgyűlés keretéhez illő ünnepségek hivatalos programja is.

Búcsúzott és távozott Teleki Géza gróf s az este 10 óra 28 p.-kor Kassa felé induló gyorsvonat elvitte körünkben a szeretve tisztelt elnököt, kit Igló polgárai s bizonyára annyira megszerették, mint mi szeretjük őt, ki ügyünk, egyesületünk lelkes vezére, lelke, éltető eleme.

A bál a hajnali órákban ért véget s különösen fesztelen s mindvégig diszkrétén vidám hangulata által tűnik ki, de kitűnik még az által s első sorban az által is, hogy

e bálon lépett először a nagy világba, s büszkén mondjuk a bányászvilágba, Münnich Kálmán bányagazgató kedves, bájos leánya, *Bianka*. Az igazi bányász leány, bányászok körében, bányászok között akart először nagy leány lenni!

Kívánjuk szívből, érezze jól magát a bányászvár a bányász körben, ama körben, melyet önmaga választott új körének, jövődöbeli körének!

Az iglói kongresszuson bányászleánynya avatott új társunk éljen sokáig s legyen nagyon, nagyon boldog!

*

Huszonkilencedikének reggelén a társaság felbomlott, megoszlott; s szívélyes búcsúzás után hol csoportokba verődve a Tátrába a Csorbai tóhoz, s a közeli kiránduló helyekre, hol övéi közé, haza utazott.

*

A tátrai és csorbai kirándulásokról tudósításaink nem érkeztek, s csakis a *Kotterpatakára* indult tagtársaink élvezetes és tanulságos kirándulásról adhatunk rövid jelentést, Botár Gyula mérnök úr szívélyesége folytán.

Kotterpatakára Iglóról augusztus 29-én a 9 óra 35 perczkor induló vonattal 14 tagból álló csapat indult meg. Márkusfalván az állomáson Krause Tivadar bányagazgató fogadta a kirándulókat az ő vezetése alatt a rendelkezésre álló kocsikon folyt tovább az utazás Kotterpatakára.

Oda érkezve az érczelőkészítő mű bejáratánál 6 díszbe öltözött leány és 6 díszbe öltözött bányászlegény sorfala között Krause bányagazgató rövid de szíves szavakkal kívánta, hogy mint e mű vendégei jól és otthonosan érezzük magukat.

Ennek utána egy, magyar lobogókkal díszített lombsátorba vezetettünk hol kedélyes és jóízű villásreggelit tálaltunk, így testben megerősödve 2 csoportba oszolván egyik rész Krause igazgató, másik rész Weiskopf mérnök vezetése alatt tüzetesen megnéztük a bányatermények előkészítését, kezdve a sodronypályán beérkező érczen s így folytatólagosan az érczek osztályozását szemmagyság szerint a rostákon, a kézzelválogatást, az apró érczek mosását, zöcskölését, pörkölését a pörkölő gázoknak felfogását, condensálását és a condensáció eredményeit mindenütt kimerítő magyarázatot kapva.

Az érczelőkészítő mű megtekintése után kocsin tovább mentünk a Higany-hutának és a bányáknak megtekintésére. Útközben szerencsénk volt Krause igazgató urnak családja körében is időzhetni, kinek vendégei voltunk. A szíves háziasszony bájos leányával szívélyes fogadtatásban részesítettek, és az itt is felszolgált hűsítőktől megerősödve tovább haladtunk kocsikon a Higany-hutához.

A hegytetőn épült Higany-kohónál megtekintettük annak egész üzemét a mint a szemelt fakóérczek és a pörkölésnél keletkező gázok condensálásából nyert féltermények kohósítatnak így egy egész képet nyertünk, látva a bányatermények folytatólagos értékesítését a míg azok részben mint pörkölt érczek vasuti kocsikba

rakatnak, részben mint a fakóérczekből párolt vegytiszta higany palaczkokban elszállítatott.

A higany-hutától gyalog folytattuk az utat a régi bányák mentén megtekintve az egyes bányatelepeket útközben Krause igazgató úr tanulságosan megmagyarázva a kotterpataki ércz települését amit később térképezve is láttunk. A sodrony és más banya-szállítások megtekintése után a látottaktól kissé fáradtan a tiszti kaszinóhoz érkezünk.

A kaszinó helyiségében díszesen terített asztal várt reánk.

A résztvevők névsora a következő: Bartsch Gusztáv földbirtokos, Botár Gyula bányamérnök, idősb Jakobs Ottokár bányatulajdonos, ifj. Jakobs Ottokár bányamérnök, Kern Gyula plébános, Kövi Imre gym. tanár, Krause Tivadar bányagazgató, Pehm József b. mérnök, Piovarcsy József bányakad. hallgató, Platzer Ferencz nyug. bányafőnök, Schelle Róbert akad. tanár bányatanácsos, Schivecz Lipót Igló város főjegyzője, Stavács József főszolgabíró, Stepán Miksa főmérnök, Tirscher József bányatanácsos, Toperczér József bányakad. hallgató, Ujházi János bányatiszt, id. Weidinger József bányagazgató, ifj. Weidinger József törv. jegyző, Weiskopf Alajos kohómérnök, és Wiesner Ottó főmérnök.

Az ebéd folyama alatt nem hiányoztak a tosztok sem.

Legelőbb Krause bányagazgató emelt poharat vendégeire, a Kotterpatakára kirándult egyesületi tagokra, őt követte Schelle bányatanácsos a ki poharát a bányák és huták vezető tisztikarára emelte. Stavács főszolgabíró a jelenlevő bányászok s különösen a fiatal bányászokra üríti poharát, mint a kikre a jövőben fog reáneheznedni a bányák vezetése, s kívánja, hogy dicsőséget hozzanak a magyar bányász névre. Schivecz Igló város főjegyzője a bányák tulajdonosára, a witkoviczi vasgyár r.-t.-ra emeli poharát, ki halóporából életre élesztette Kotterpatak bányászatát. Weiskopf mérnök a selmeczi akadémia tanári karára s különösen annak jelenlevő képviselőjére Schelle bányatanácsosra emeli poharát. Stepán főmérnök a vármegye és Igló város jelenlevő képviselőire Stavács főszolgabíró és Schivecz főjegyzőre tósztozik. Kern plébános Krause igazgatóra és annak kedves családjára mond üdvözlő tósztot. Kövi tanár a jelenlevők nesztorának Platzer bányafőnök egészségét kívánja felszólalásában.

Az ebéd befejezte után cigányzene mellett folytatódott az áldomás s később midőn a kedélyes férfitársaság Krause Tivadarné ő nagysága és kedves leánya valamint Pehm Józsefné és Weiskopf Alajosné ő nagyságaékkal gyarapodott, a terített asztalok hamar eltűntek és az ifjúság tánczra perdült.

Bucszás előtt id. Jakobs Ottokár a szép nap emlékére ez alkalomból készült emléklapot nyújtott át Krause igazgató urnak ki meghatottan mondott köszönetet a figyelemért.

Eljövén a válás órája a visszamaradottnak bányászmódra »Glück auf«-ot és »Jó szerencsét« kívánva

a társaság kocsikra ült és a fellobogózott telepen és az egész nap díszlövésektől (taraczk durrogástól) visszhangzó völgyön Márkusfalvára indult.

*

Mint Krompachról egy *Farbaký István* tollából eredő cikk útján, úgy Kötterpatakáról *Schelle Róbert* bányatanácsos szak szerű értekezése által fogunk legközelebb tudományos alapon beszámolni.

*

S most búcsúzzunk innen a távolból, hol már a baráti kézszerítés, a búcsúcsóknak csak emléke maradt meg mindazoktól, kik hozzánk idegenekhez oly jók oly szívesek voltak, hogy még búcsúsorokat is szenteltek nekünk! Isten velük! Isten velünk! A viszontlátásra!

*

Ime a búcsúszó!

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület közgyűlésének napjai immár lezajlottak.

A tanácskozások véget értek. Adja az Isten, hogy az azokon hozott határozatokat dús eredmény kísérelje és hogy az azokon hangoztatott eszmék mind megannyi mag legyen, melyből majd a modern létküzdelem leghatalmasabb fegyvere, az ipar egyik hazánkra nézve legfontosabb ágának terebélyes fája mind erőteljesebben kibontakozzék.

Mert tény az, hogy a népeknek a közel vagy távolabb jövőben vívandó küzdelmében a leghatalmasabb, a legsúlyosabb fegyver az ipar lesz. Ettől függ nemcsak a pénzügyi egyensúlynak tartós és állandó fenntartása, hanem ettől függ egyszersmind azon munkának végleges sikere, melyet a magyar nemzeti kultúra állam megteremtése körül végzünk; ettől függ fejlődésünk, haladásunk és ettől függ azon nagy kérdés, képesek leszünk-e a művelt nemzetek óriási versenyében sikerrel megállani helyünket?

Az ipar képezi a modern állam modern segélyforrását, a modern társadalmak összeolvasztó és kifejtő erejét. Az ipar és különösen a bányászati ipar volt régebben a Szepességnek is ereje, hatalma.

S most, hogy az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület épen itt a Szepességen, abban a városban tartotta tanácskozását, a mely egykor a szepességi bányászat gócpontja volt: tanácskozásai és az elérendő sikerek felett érzett örömmüket lehetetlen, hogy némileg le nem lohasztotta legyen a fáradtság, a kimerültség fájó érzete. Mert a bányászat, mely egykor a szepességi polgárokra nézve a közjólét egyik hatalmas bugyogó forrása volt, immár nem a szepességi bányapolgárok kezében van; a bányabirtokok legnagyobb része nem az ő jövedelmöket szaporítják többé!

Ezzel a fájó érzettel kísértük a városunkban lefolyt tanácskozásokat és midőn most azok vezetőitől, közreműködőitől és az egyesület minden tagjától szívélyes búcsút veszünk, tesszük azt az elkerülhetetlenül vált változásban való megnyugvással és azzal a vigasztaló tudattal, hogy a bányászat és kohászat terén az

újabb időben keletkezett több nagyobb vállalat többé-kevésbé szintén a Szepesség és hazánk ipari és közgazdasági érdekeit szolgálja!

Ugyanazon érdekeket, melyekért az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület küzd. Legyen az ő küzdelme ezentul is áldást hozó! Szolgáljanak az itt a Szepességen szerzett tapasztalatok hazai iparunk fejlődése érdekében tanulságot a jövőre nézve!

Isten Önökkel! Jó szerencsét!

Nikházi Frigyes.

*

Mielőtt jelentésünket ezzel lezárnök legyen szabad még az időközben a kongresszushoz beérkezett táviratokat reprodukálnunk s legyen szabad ama jelmondatokat közölnünk, melyek által egyesületünk tagjai, a bányászat s szakuk iránt érzett lelkesedésüknek tolmácsolói, megöröktői lettek.

*

A beérkezett táviratok, történelmi sorrendben, a következők:

*Nagyságos Sóltz Vilmos
congresszusi alelnök úrnak.*

Igló.

Sajnálom, hogy leküzdhetlen akadályok miatt elmaradtam. Szénszabadság mellett küzdőknek üdv, győzelem. Következetes határozatot remélek szerencsével!

Üdvözlő alázatos szolgálja

Hoznek.

*

Bányász és kohász közgyűlés Elnökségének

Igló.

Üdvözljük a szaktársakat és sikert kívánunk tárgyalásaikhoz. Kötelességeink távol tartanak, de mégis jelenlevőknek érezzük magunkat. Jó szerencsét!

*A Zólyombrezói vasgyári őszlet
tisztí kara.*

*

Teleki Géza gróf ő Excellentiájának

Igló.

Őszintén sajnálom, hogy az egyesület mai közgyűlésén részt nem vehetek. Legjobb kívánságaimat kérem az egybegyűlt tagokkal közölni. Jó szerencsét!

Graenzenstein.

*

A jelmondatok, melyekkel mai ünnepi számunkat legméltóbban, leghelyesebben befejezhetni véljük, ime ezek:

A vas, kőszén az ipart, az arany, ezüst a kereskedelmet fejlesztí és emeli. Miveljük bányáinkban mindannyit hazánk vagyonosodására.

Bárdossy Antal.

*

Minél gazdagabb valamely bánya aranyban és ezüstben, annál hamarabb meríthetik ki; csak az emberi szív és kebel alkot oly kincsebányát, mely annál gazdagabb marad, minél jobban aknázzuk ki.

Farbaky István.

Éljenek azok, kik a bányát legszebb otthonnak, az olvasztót pedig legszebb kályhának nézik.

Selmeczbánya, 1899. augusztus 24.

Gretzmacher.

Kohászatunkat csak vegytani ismerettel vihetjük előbbre.

Selmeczbánya, 1899. augusztus 24.

György Gusztáv,
kir. mérnök.

Dolgozva legjobban szolgáljuk a hazát.

Hermann Emil.

Valamint az atomok egyenként csak képzelhetők, de egymással egyesülve a mindenséget alkotják: úgy a bányászat minden egyes tagját azon elv vezérelje, hogy csak szaktársaival karöltve érvényesítheti képességét hazai bányászatunk javára.

Selmeczen, 1899. augusztus 25.

Schelle Róbert,
magy. kir. bányatanácsos.

Aldást! Szerencsét!

Jó szerencsét!

Pénzkezelés rend nélkül nem képzelhető.

A vagyonosodás alapja a rend szeretete.

Selmeczbánya, 1899. augusztus 23.

Pachmajer,
egyesületi pénztárnok.

A köszén és a vas képezi minden iparágnak az alapját. Mindazok tehát, kik az ország jólétét és iparának fejlesztését szívükön hordják, ezen ősipart minden rendelkezésükre álló eszközökkel istápolni fogják.

Sóltz Vilmos.

»A bányász honszerelme ép oly emeltyűje szive világában a honpolgári erényeknek, mint a milyen biztos az iránytűje a földalatti kincsek világában.«

»Mindaz, mit az ember a föld mélyében kincsek sejt, csak akkor lesz igazi kincsesé, ha ahhoz Urunk elegendő erőt ad s agyunk tudományt rejt.«

»Selmeczbánya az ős bányaváros egyik ős jelmondata: »Spe et patientia« azon titkos bűverejű jelszó, melynek csüggedetlen követése a bányászat sorsát örök időkre biztosítja, mert a költő is mondja:

»Nincs veszve bármi sors alatt, ki el nem csüggedett.«

Selmeczbányán, 1899. augusztus 24.

Szitnyai József.

Zavartalanul megzendül a hegyek és bányák ős-régi varázsszava: boldog már csak a hegyek és a bányások között lehetek!

Selmeczbányán, 1899. augusztus hóban.

Wálny Alajos,
bányatanácsos.